

יד
מהרי"ץ

שערי יצחק

השיעור השבועי

מפי מרן הגאון
הרב יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

השיעור נמסר
במוצאי שבת-קודש

ויצא

כסלו התשפ"ד בשל"ה
בבית המדרש פעולת צדיק
בני ברק

לק"י

נושאי השיעור:

המשך בעניין טעמי סגולת אמירת שירת הים להינצל מאויבינו ושונאינו, והתייחסות לגבי הביאור כי השטן הוא שכחן ואינו זוכר את התקיעות בר"ה, וביאור חדש שהוא שטן חדש.

בעניין המושג "צורת הישיבה", לגבי שיטת ראשי ישיבת פורת יוסף לשעבר ללימוד שחיטה ומילה וסת"ם במסגרת לימודי הישיבה.

מעשה שהובא בכתבי הגר"נ רצאבי זצ"ל – אביו של מרן שליט"א – לגבי גזירות שהיו בעיר רצאבה שבתים, וניצולו בזכות אמירת שירת הים בכוונה יתירה.

המשך בעניין ג' השבועות שהשביע הקב"ה את ישראל, ושיטת הקנאים לגבי הקמת המדינה, בירור האם ג' השבועות נאמרו בתורת הלכה, או רק אגדה. וביאור נפלא בכוונת הרמב"ם באיגרת תימן כי שלמה השביע בדרך משל.

הערות נוספות על דברי ראש ישיבת אור אלחנן שליט"א, ישנה תשובה לשאלה למה היתה השואה, ולגבי החילוניים בזמנינו אם הם נחשבים כתינוקות שנשבו.

מכתב מהר"ב דבליצקי הי"ו כי גם הם נהגו בתקיעות בשופר בעת צרה, וכן התייחסות לגבי הטענה כי באותה מסיבה שבה אירע הטבח בדרום הארץ היה עבודה זרה, ואם פסל הבודהה אינו ע"ז.

בשבח החוברת מאת הרה"ג משה רצאבי שליט"א בדבר השימוש ברכבת הקלה.

כל הזכויות שמורות למרן שליט"א
יוצ"ל ע"י מוסדות יד מהרי"ץ – בני ברק
טלפקס: 03-5358404. נייד: 050-4140741
דוא"ל: y5358404@gmail.com

להאזנה לשיעור דרך הטלפון:
קול יהודי תימן – 072-33-23-642 שלוחה 6
מספר השיעור בקו "קול יהודי תימן" – 716
לשמיעת השיעור במערכת קול הלשון – 03-6171031

ניתן להקדיש כל שיעור להצלחה ולרפואה, או לעילוי נשמת.
השם יוזכר בל"נ בתחילת השיעור מפי מרן הגאון שליט"א,
וכן באמירת "מי שבירך" בסוף השיעור.
פרטים בטלפון: 050-4140741.
והתורמים והמסייעים להפצת התורה ולזיכוי הרבים, ימלא המקום ברוך הוא
כל משאלות ליבם וליבכם וליבנו לטובה ולברכה, אכי"ר.

בשם רחמן.

השיעור מוקדש ע"י רבי איתן בן מורי יעקב הי"ו, מארצות הברית לעילוי נשמת אחותו מרת עפרה ע"ה שבשבע ז' חל יום השלושים שלה, תנצב"ה. בעבור שהתנדב למוסדות יד מהרי"ץ.

כמו כן ע"י רבי מיכאל שמריה הי"ו, מארצות הברית לעילוי נשמת אביו רבי פסח דוד בן אברהם נטע ז"ל, תנצב"ה. בעבור שהתנדב למוסדות נתיבות מהרי"ץ. כמו כן ע"י שאול בן שלמה הי"ו, מארצות הברית לרפואת אשתו היולדת דבורה בת יצחק ולרפואת הרך הנולד במזל טוב, בעבור שהתנדב למוסדות נתיבות מהרי"ץ.

כמו"כ השיעור מוקדש ע"י ידידנו רבי אריאל נהרי הי"ו, לעילוי נשמת אמו מרת בתיה בת יחיא ע"ה, שנלב"ע השבוע ביום ראשון, תנצב"ה. בעבור שהתנדב למוסדות יד מהרי"ץ.

כמו"כ לע"נ חיים בן הרב שי חרוי ז"ל, שנהרג ביום ששי באופנוע, תנצב"ה.

המקום ברוך הוא ירצה נדבתם, ויברך מעשה ידיהם, ומכל צרה ונזק יצילם, וישלח ברכה רווחה והצלחה בכל מעשי ידיהם, והזקוקים לרפו"ש – השם ברוך הוא ישלח להם רפו"ש בתוך כל חולי עמו ישראל, וימלא כל משאלות ליבם וליבכם וליבנו לטובה ולברכה, אכ"ר.

המשך בעניין טעמי סגולת אמירת שירת הים להינצל מאויבינו ושונאינו, והתייחסות לגבי הביאור כי השטן הוא שכחן ואינו זוכר את התקיעות בר"ה, וביאור חדש שהוא שטן חדש.

דיברנו בס"ד [בשיעורים האחרונים] בעניין אמירת שירת הים, שמועילה להצלת ישראל מיד שונאיהם, ואמרנו כי ישנם על כך כמה טעמים. עד כה, דיברנו על שני טעמים.

האחד, כי אנו מראים בכך את חוזק האמונה והבטחון שלנו, שהקב"ה יעשה לנו נסים ונפלאות, ע"ד שנאמר [שמואל ב' כ"ב, ד'] **מְהִלָּל אֶקְרָא יְיָ, וּמְאִיבֵי אֹיְשָׁע. מִחֶמֶס תִּשְׁעֵנִי.**

והטעם השני, להטעות את המקטרגים, כביכול כבר ישנה תשועה.

ואם נשאל, וכי הם לא למדו את הלקח? הרי פעמים רבות זה כבר קרה בעבר, ואח"כ ראו שלא נושענו? על זאת אמרנו, כי השטן הוא שכחן. יש לו מחלה של שכחה. כך כתוב בספרים. וכך הם מסבירים, איך זה שבכל שנה

השטן נבהל מן השופר מחדש. הוא חושב שזהו כבר שופרו של משיח, והוא מתערבב.

קיבלתי על זאת מכתב חשוב, מאת ידידנו הרב יואל צובירי הי"ו מרמת השרון ת"ו. זהו נושא אחד במכתבו, וישנו עוד נושא, שגם הוא דבר מעניין.

הוא כותב כך, **בגמרא ראש השנה דף טז;** שהתקיעות הם כדי לערבב את השטן. תוס' בשם הערוך בשם הירושלמי, שכאשר שומע השטן את קול השופר, הוא סובר שהגיע זמן גאולתם של ישראל, ועל כן הוא מתערבב ולא מקטרג.

דרך אגב, מפרשים רבים מעירים, כי דבר זה אינו כתוב בירושלמי. אמנם זאת לא כ"כ שאלה, ישנם הרבה דברים שמביאים בשם הירושלמי, והדבר אינו נמצא לפנינו. וכמו שהארכנו בס"ד בספר נר שליוס טוב, ובמקומות נוספים. אולם הם אומרים, כי זהו אינו הסגנון של ירושלמי. מבחינת המלים. לכל ספר, ישנו סגנון מיוחד. לבבלי יש סגנון, ולירושלמי יש סגנון, ולמדרשים יש סגנון. לכל אחד ישנו סגנון. אפילו בספרי המפרשים, מי שבקי ומבין, יכול להבחין בין הסגנון של ריטב"א, לבין הרשב"א, והמאירי. וכדומה. ישנו הבדל. אולם בנ"ד, זהו אינו הסגנון של ירושלמי בכלל.

עד שהבינו, כי המקור לכך הוא בספר הזוה"ק. קראו לספר הזוהר בשם ירושלמי, כי הוא נכתב בארץ ישראל. ואכמ"ל.

עכ"פ הוא כותב כך, **מסביר האור יקר** [זוהר פקודי רל"ז ע"ב], **כי הוא – השטן – ירא שלא יבטלו אותו.**

ולכאורה קשה, איך השטן נופל כל שנה, באותה מלכודת? וגדולה מזאת, אפילו באותה שנה, איך ביום השני של ר"ה שוב נופל, ולא לומד ממה שאירע לו ביום אתמול?

ונראה ליישב, בהקדים מה שמובא בשער הכוונות לרבינו האר"י [נדרושי שבת דף ע"ד טור ב'ז], שבקדושת כתר במוסף של שבת, עולה המלכות שתי עליות בפעם אחת, מה שאין כן

שערי יצחק – השיעור השבועי

ממילא אין פלא איך הוא נופל באותה מלכודת, כי באמת זה אינו אותו שטן. והוא כפתור ופרח. עכ"ל הרב מעשה מרכבה, מרכבות פרעה גלגל א' ח"ג לרב מאיר אליהו שליט"א.

זהו תירוץ מעניין. ולפי זה, מיושבים הרבה דברים. למשל, היום אנחנו אמרנו ויושע וגו', והטעינו אותם. ולמחרת, אמרנו שוב ויושע. וכי לא נודע להם בנתיים, שבעצם עדיין לא היתה הישועה? ואחרי כמה ימים, עוד הפעם? אלא, ישנן שתי אפשרויות. או שהוא שכחן, או שזהו שטן אחר. מקטרגים אחרים.

שאלה מהקהל: אבל פירוש זה לא שייך לדידן שאומרים כך תמיד בקדושה.

תשובת מרן שליט"א: נכון. אנחנו אומ' כך לעולם, אפילו בקדושה שבימי החול, שחרית ומנחה, וכמבואר גם ברמב"ם. אך נראה שמכל מקום אין מניעה לכוון את מה שפירש האר"י בזה, במוסף של שבת, שאז הדבר נכון ומכוון.

הדברים נסתרים, אבל לכל הפחות אנחנו קצת 'מריחים', יודעים את הכיוון. אם כי איננו מבינים זאת במדויק, עד תכלית העניינים, אולם התקדמנו קצת כמה צעדים. בהו"ש.

בעניין המושג "צורת הישיבה", לגבי שיטת ראשי ישיבת פורת יוסף לשעבר ללימוד שחיטה ומילה וסת"ם במסגרת לימודי הישיבה.

הערה שנייה חשובה, שהוא כותב במכתבו, היא לגבי מה שאמרנו ובישוע מוצש"ק חיי שרה התשפ"ד, כי בישיבת פורת יוסף, למדו שחיטה וסופרות סת"ם ומילה, עניינים של הלכה למעשה. הבאנו זאת, בקשר להרה"ג ציון חוכימה זצ"ל. אמרתי אז כי אני קצת מתפלא, שבישיבת פורת יוסף אז, לא היתה השיטה הרגילה של שאר ישיבות הקד'.

ישנו מושג שנקרא, 'צורת הישיבה'. הכללים של ראשי הישיבות, והמנהלים הרוחניים, מאז הדורות הקודמים, כגון הסבא מסלבודקא. הם כבר קבעו, את הכיוונים שלישיבות. מה לומדים, ומה לא לומדים. אפילו אלו מסכתות

בשום זמן מהזמנים. ולכן שואלים המלאכים ותמהים, 'איה מקום כבודו'. כלומר, איך פתע פתאום עלתה לאותו מקום עיי"ש.

זהו סוד נפלא, שמגלה לנו רבינו האר"י. כי בקדושת כתר יתנו לך וכו', בתפילת מוסף של שבת, אף שבדרך כלל המלכות – רחל – עולה עלייה אחת, אולם אז בשב"ק היא עולה וקופצת שתי עליות. ולכן המלאכים מתפלאים ושואלים, 'איה מקום כבודו? כבודו היינו, כבוד ו'. המלכות היא הכבוד של זעיר אנפין, שהוא מכונה ונרמז באות וא"ו כידוע. א"כ, איפה היא? איה נעלמה?

איה מקום כבודו? איה מקום המלכות, שזהו הכבוד של הזעיר אנפין? הפלא ופלא.

בא הרב שמן ששון ושואל, ריבוננו של עולם. בשבת שעברה, כבר שאלתם את השאלה הזאת. וכן לפני חודש, ולפני שנתיים. בכל שב"ק, אתם חוזרים ושואלים את השאלה הזאת? איה מקום כבודו? וכי אינכם יודעים כבר, כי הוא עלתה שתי עליות? לכאורה, אתם כבר יודעים את התשובה.

הגהות ובירורים שם באות ג', הביא את הרב שמן ששון, שמקשה, מכיון שבכל שבת הוא כך, למה המלאכים טועים ותמהים בדבר שכבר היה בשבת הקודמת?

ומתרץ השמן ששון – תשמעו תירוץ – כי אין יום שדומה לחבירו, ובכל יום מחדש בטובו, ואין שום תפילה – מיום שנברא העולם עד סוף העולם – שתדמה לחברתה כלל ועיקר. ובכל תפילה שבכל יום, הוא בחינת אבי"ע שבאותו היום. ואם כן המלאכים שבאותה שבת, אינם המלאכים של שבת הקודמת עכתו"ד.

שמעתם? אלו מלאכים אחרים. הם לא אותם המלאכים, שהיו בשבת הקודמת. נולדו מלאכים חדשים. הם אינם יודעים את הדבר הזה, ומפני כן בשבילם זהו חידוש גדול. זאת הפעם הראשונה בשבילם.

ומדבריו ניקח לדידן, שהשטן של היום אינו השטן של אתמול, אלא בחינה חדשה לחלוטין. בחינה שאותה יש לנו לברר באותו היום.

לומדים וכו'. נמצא כביכול, שלספרדים היתה דרך אחרת.

האמת היא, כי כבר אמרתי אז, שהדבר היה בימים ההם. אבל הוא – הר"א צובירי נר"ו – כותב לי כאן, כי חכם עזרא עטיה זצ"ל, אכן התנגד לכך. הוא לא הסכים לשיטה הזאת, שילמדו שחיטה וכו' בישיבה.

כך הוא כותב, חכם עזרא עטיה זצ"ל, לא הוה ניחא ליה מה שעשו כמה בחורים, שלמדו את מלאכת השחיטה. וקרא עליהם הפסוק, וַיֹּאמֶר נְרָפִים אַתֶּם נְרָפִים, עַל פֶּן אַתֶּם אֹמְרִים נִלְכָּה נִזְבְּחָה לַיְיָ [שמות ה', י"ז]... רוצים ללמוד לזכות, לשחוט...

הוא אמר לי בטלפון, כי הוא ראה זאת באיזה ספר או חוברת, וביקשתי ממנו שישלח זאת אלי, אולם הדבר לא היה לו בהישגיד. משום הכי חיפשתי אני בספרים, וראיתי כי לכל הפחות בשני ספרים הזכירו כבר זאת.

בספר תולדות מנחם [דף קמ"ב] מובא כך, שנה אחת בתחילת זמן הלימודים, הודיעו לנו שהלימוד יהיה במסכת יבמות. וביקשנו ללמוד במקומו מסכת חולין, כדי שנוכל לעסוק בשחיטה והוראת איסור והיתר. ושלח לנו חכם עזרא לאמר, 'נרפים אתם נרפים, על כן אתם אומרים לכו נזבחה'. תשקיעו כוחותיכם במסכת יבמות, ותצאו מורי הוראה בישראל.

דהיינו, צריך שתהיו למדנים. תלמדו טוב, שתהיה לכם הבנה טובה בלימוד. אם תתחילו בדבר זה, לא תהיה לכם מספיק הבנה. כגון, לא ידעו לדמות מלתא למלתא, מה דומה ומה אינו דומה. מי שאיננו מביין טוב, מי שלא השקיע בהבנה בגמרא, הוא טועה הרבה פעמים, לא מביין את החילוק הדק שבין הדברים, 'כל העולם דומה בעיניו כמישור'.

גם ידידנו הרה"ג ברוך שרגא שליט"א מירושלים עיקו"ת, כתב זאת בהסכמתו לספר שולחן העזר. וזה לשונו, לא רבים זוכים להשקיע את מרצם בסדר נשים ונזיקין, ומשקיעים יותר באורח חיים וביו"ד. וידועה המליצה, נרפים אתם נרפים, על כן אתם אומרים לכו נזבחה.

וכן נהגו בישיבת פורת יוסף, בהוראת ראשי הישיבה מרנן ורבנן הגאונים ר' עזרא עטיה ור' יהודה צדקה ור' בן ציון אבא שאול, שבכל הסדרים שלישיבה במשך כל השנים, למדו סדר נשים ונזיקין.

וסדר יורה דעה, למדו בכלל ערב בעיון, לאסוקי שְׁמַעְתָּתָא אליבא דהלכתא. כלומר, אין המדובר על בחורים בישיבה, אלא על 'כולל', אשר בשעות הערב למדו יורה דעה.

אינני נכנס עכשיו להביע דעה או דעות וכו', אני רק מביא את הדברים, לבל יחסר המזג, שלא תהיה טעות, כביכול אנחנו אומרים דברים שאינם נכונים, כי זאת איננה השיטה שלהם. נראה כי עכ"פ בדור שלנו, הם יישרו קו עם האשכנזים. כנראה שנשתנו התנאים, כגון תנאי החיים, נשתנו הדורות. אינני חושב, שהספרדים בדורות שעברו כך היו. בכל אופן, זאת רק בכדי לדעת את הדברים לאמיתתם, שלא נתלה בהם דברים שאינם חושבים כך.

נזכרתי דוגמא קטנה בעת, שבישיבות בעיר שאלוניקי שבארץ יוון, היו לומדים ענייני פסח אחרי פורים, כמ"ש בס"ד בעיני יצחק על שלחן ערוך המקוצר ה' חודש ניסן [הערה ב'] בשם מהרי"ד בספר בית דוד סימן קל"ד, מנהג פשוט בשאלוניקי בכל הישיבות, שפוסקים מללמוד העניין שבידם, ולומדים בהלכות פסח מיד במוצאי הפורים ע"כ. לא שמעתי על דבר כזה בשום ישיבה בזמנינו. וכל היד המרבה לבדוק, בודאי ימצא כהנה וכהנה.

מעשה שהובא בכתבי הגר"נ רצאבי זצ"ל – אביו של מרן שליט"א – לגבי גזירות שהיו בעיר רצאבה שבתים, וניצולו בזכות אמירת שירת הים בכונה יתירה.

הבאנו [בשיעור הקודם] מעשה שהיה בעיר צנעא, לגבי עניין אמירת שירת הים. ברצוני להביא בעת בפניכם, מן הכתבים של אבא מארי זצ"ל, שם הוא כתב על מעשה שהיה בעירנו רצאבה, בשנת התרצ"א בערך, לפי החשבון שעשיתי. חשבתי שלפני כן אגיד לכם את תוכן הסיפור, כי לאבא מארי ישנו סגנון מאד מליצי. כפי

שערי יצחק – השיעור השבועי

בית הכנסת, וכבודכם, כמו שהסברנו בס"ד בשיעור הקודם – מתנא חסיין, מושל חצי העיר בכך בטוח. וכראותו לבעל דין מתוח, שלח הזמנה לראשי העדה לדעת להיכן נושבת הרוח. ואחרי כל טענות ומענות, משני המחנות, קול ענות, לשלם ואין לשנות. מטעם שזה צורך רבים, וכולם חייבים.

אעצור כאן, ואסביר את הקטע הזה.

מעשה שהיה כך היה. היתה באר בעיר, אשר שאבו ממנה מים, אבל אדם אחד החליט לחצוב באר נוספת. אבל תוך כדי החציבה – החפירה – הגיע אל מקום קשה, מסולע בסלעים, והוצאותיו נהיו יותר קשות וגדולות. אולם הוא החליט, להמשיך לעשות זאת מבלי לשתף את הציבור. כי אם יגידו לו, לא. מה אתה עושה? זה עולה הרבה כסף, לא כדאי וכו'. הוא נתפס בכך, כי כבר אמרו לו מראש שהם לא ישלמו. על כן, הוא עשה זאת בשתיקה על דעת עצמו, מבלי לשתף אף אחד. וגם מצד שני, הוא היה אדם עשיר, היו לו מקנה צאן, א"כ הם אמרו, טוב, בטח כנראה הוא עושה בהתנדבות. אם הוא רוצה להתנדב, לעשות טובה, לזכות את הרבים, תעשה. ברם, איך שהוא גמר, הוא אמר להם, רבותי, ההוצאות הן כך וכך, זהו החשבון, תשלמו הכל. כי כולם ייהנו, מן הבאר הזאת. אמרו לו, מה פתאום? לא אמרת, לא הודעת.

קראם למשפט ישבק ושוח'. ישבק ושוח היינו, מבני קטורה, כפי שנאמר [בראשית כ"ה, ב'] וְאֵת יִשְׁבָּק וְאֵת שׁוּחַ. לצערינו, אם אתם יודעים, היה מצוי גם שמה, שאנשים הולכים לערכאות של גויים.

הוא הלך אליו, 'סיר נפוח', כנראה בעל גאוה, או בעל בשר... והוא מביא את שמו של-שיך. שם בעיר של-גויים, היו שני מושלים. ואותו אדם הלך אל השיך הזה. כאשר הוא ראה, שהבעל-דין הזה הוא כזה קשה וכו', קרא לראשי העדה, ופוסק שהם חייבים לשלם, כי הבאר היא לטובת כלל הציבור. לכן כולם חייבים.

שאמרתי עליו, 'בקי בגירסא ואביר המליצה, ולשונו כמגל נטושה'. כיעויין במבוא לס' מעיל קטון ריש דף 21. אך אולי אקרא לכם מראש את מה שהוא כותב, כלשונו. ואתם תשמעו ותראו. אקרא בהתחלה את הסגנון, ואח"כ בלנ"ד נסביר.

בימי חרפי, בעודי בגפי, על אפי, נפשי בכפי, מעול מציק לערפי, העוד הורים בעלי אופי בלי דופי, בשנות העלומים באים בימים כל יופי ושופי. ומעל לכל, בהיות בוראכל עם פי בהטיפי. כל יום אתה רואה בו חידוש, כולו אומר קידוש וכו'. אני מדלג על הפיסקא הזאת, כי העיקר הנוגע לענייננו זה ההמשך.

עכ"פ הוא אומר, שהדבר היה בצעירותו, 'בעודי בגפי', דהיינו כשהיה עדיין רווק. וכו'.

איש אחד מבני עירנו, קם וחצב באר מים חיים שנייה, לשתייה יותר נקייה.

מרן שליט"א פונה למשתתפי השיעור בשאלה: האם אתם מבינים את מה שאני קורא [בהברה תימנית], או שאקרא בעברית?

[חלק מהקהל מנענעים בראשם כאות הסכמה להמשיך לקרוא בתימנית].

תגובה מהקהל [משתתף ספרדי]: בעברית.

תשובת מרן שליט"א: בעברית? או שנעמיד מתורגמן?...

טוב, בעברית.

ונקלע אל מקום מסולע, בהעלם מן הציבור מחשש פן יבולע. ובשום דיבור, לא שותפו הציבור. ובידעם שהוא בעל מקנה וצאן ועבדה רבה, חשבו שהוא עושה הכל בנדבה. ולכן לא ראו לעצמם חובה, להניאו מטובה. וזה לך האות, שלא השתתפו בהוצאות, ונשארו מחכים לבאות.

הכל עובר בשתיקה עד גמירא, ואז העיר הערה עם גערה, לחייב הציבור לשלם לו כל הוצאותיו, מאלף עד תיו. וכשנתקל בציבור כה קשות, קראם למשפט יִשְׁבָּק וְשׁוּחַ, סיר נפוח, אלשיך – לפני שאני מזכיר את שמו, אוסיף ואומר 'חוי' מכבוד המקום ברוך הוא, וכבוד

דרך אגב, מובן מתוך הדברים, שזהו רק עפ"י דיני אומות העולם. משמע כי עפ"י דין תורה, הם היו פטורים. מי שיכתוב את ההערות לספר [אור הנר], יצטרך לברר את הדין הזה, על פי חושן המשפט, למה הם פטורים. אני משאיר זאת, לעורכי הספר. אף כי לכאורה זה פשוט מסבא.

בנתיים יצאו לאור שני חלקים, מהספר אור הנר, וישנם עוד כמה חלקים חשובים. האחד, חלק של שאלות ותשובות, הן שלו והן של רבנים מן הדורות הקודמים. חוץ מן התשובות שלו, מה שהדפסנו בנתיים, שאלות ששאלנו אותו כאן בארץ ישראל. אבל המדובר כעת הוא בעיקר על תשובות של בתי דין וכו', מן הדורות הקודמים, כבר כמה וכמה דורות. ענייני גטין וקידושין וכו'. ובנוסף, ישנו את חלק הסיפורים. ועניינים נוספים. המעשה דלעיל, הוא אחד מן הדברים האלה. אני מקווה שהדבר יגרום התעוררות, להבין את חשיבות הדבר. ולהוציאם לאור בהקדם, לזיכוי הרבים.

נמשיך במעשה.

לאחר שקיבלו את הדין – הציבור ראה כי אין ברירה, כיון שהם היו כפופים אליהם – שָׁמַח הטוען כמוצא שלל. לבד מאיש אשר אומלל, נאק נאקת חלל, שלא ישלם אף פרוטה כלל וכלל. וכדי ללמדו מוסר, נגזר עליו מאסר.

ובאחד מימי מאסרו צץ במוחו רעיון, מחשבה ודמיון, איך ימצא לעצמו פדיון. והחליט לברוח מכאן, לצאת בראש מורכב, ולמצוא מחסה ומסתור אצל ממוכן, מושל חצי העיר השני – שוב הפעם, חוץ מכבוד המקום ברוך הוא, וכבוד בית הכנסת, וכבודכם – אלשיך אחמד חסן. וכאשר חשב כן עשה, בריצה ומנוסה, ובא בטענה מאוסה. לומר שכל מה שנגזר עליו צער והפסד, הכל בגלל אחיו היהודים. שעשו יד אחת עם אלשיך, לשלחו לרוחות לכל השדים.

המושל הבטיחו לנקום נקמתו, ולהוציא לאור תאותו. וכדי לפרסם שכבר זה נמצא תחת חסותו, ולהעיר המושל הראשון משנתו, צויהו לעלות להסתובב בראש הגג, עד שיראהו זה

אשר שָׁגַג, ולעבור אחר כך מעל יד ביתו למען יתמוגג.

המושל הראשון, שחוצב הבאר פנה אליו, חייב את הציבור לשלם. בסדר, לא היתה ברירה. אבל האדם ההוא, אחד מן הציבור, אמר כי הוא לא משלם. אם אתם רוצים, תשלמו אתם. אני לא משלם. לכן אותו מושל, שם אותו בבית הסוהר.

יום אחד הוא החליט, שהוא בורח מבית הסוהר. יצא בראש מרוכב, כנראה להסתיר את עצמו, שלא ידעו מי הוא. והלך אל החסות, של מושל העיר השני. מובן, שהיה ביניהם סכסוך, האחד נגד השני, ע"כ אותו אדם הלך להיות תחת חסותו. והוא הלשיץ אצלו על היהודים, כי הם עשו יד אחת נגדו, ושמו אותו בבית הסוהר, וכעת הוא מצטער בהפסד. המושל הזה, תפס וניצל את ההזדמנות, ואמר לאותו אדם, תשמע, אתה תחת חסותי ואחריותי, תעלה על ראש הגג, כדי שהמושל ההוא יראה אותך, ושלא יתערב. זהו דבר ראשון. דבר שני, לאחר כמה שעות, תעבור על יד ביתו של מושל הראשון, ונראה מה הוא יעשה. שיעזי לתפוס אותך. אם הוא יעזי, אזי הוא כבר יטפל בו. 'עד שיראהו זה אשר שגג', דהיינו זה שעשה את הטעות, פסק פס"ד שאינו נכון, שָׁגַי. ואח"כ יעבור על יד ביתו, למען יתמוגג, להמיס את ליבו, להשפיל אותו.

וכעת מה שהוא עושה, ובכך מצא זה המושל האחרון סיבה ועילה, להעניש את היהודים בקנסות כבדים בכח מקל וְאֵלָה. ענשים כבדים, קנס כבד. אתם עשיתם דבר כזה, האשמתם אותו, ע"כ כל הקהילה חייבים לשלם קנס כבד. זהו הדבר הראשון.

לבד ממה שכבר עשה תחילה, לשלוח יד בכבוד מ"ו סאלם חנש מריה דאתרין בעל שיעור קומה, מגן וחומה, תנצב"ה.

דבר שני, היהודים ראו כי המושל הזה מתנכל אליהם, עושה להם צרות, כי לפני כן – אבא מארי לא פירט מה היו פרטי הסיפור, וגם אני אינני יודע מה היה – שלח יד בכבוד הרב של-

השיך הזה משנתו ננער, בחולי מכוּעַר. כשהוא ממלמל ורוֹטֵן, מכאב בְּטֶן. ולא הספיקו הציבור לצאת מבית־הכנסת, אלא וכבר הזעיקו את אבא מארי נע"ג לעלות לקבל לידי את הַטְחָנָה, סך עשרין קֶדָה, קרוב לשני כורין חטים, ולחלקה כפי ראות עיניו, כל משפחה סכום ידוע לטחון ולטעון ולהוליך את זה הַבְּרָאָה עבור מות השיך.

ובירכו שומע תפלה, אמן סלה.

הם ראו כי כבר ישנם שני סימנים, המאותתים רעות. גם הוא קונס את הקהילה בענשים כבדים, ומי שאינו מקבל הוא מכה ומעניש אותו, והדבר השני, ששלח ידו ברב הקהילה. ע"כ החליטו כי צריכים לעשות לכך סוף, וקמו בחצות הלילה להתפלל וכו'. ומחצות הלילה הוא קם בחולי מעיים קשה.

אבא מארי סיפר לי בע"פ – הוא לא כתב זאת בשום מקום, הוא קיצר כאן קצת בפרטים, אבל בע"פ הוא הוסיף ואמר לי – כי השיך הזה היה אדם בריא כמו שור, ובני משפחתו אשר היו גרים בעיר אחרת לא האמינו, חשבו כי בטח מישהו הרג אותו. לא יכול להיות, שפתאום הוא נהיה חולה ומת. צריך כמה ימים. עד שהם בדקו וחקרו, וראו כי אכן זאת המציאות. הם היו בטוחים, כי מסתירים שהרגו אותו, והם רק אומרים להם תירוצים, שכביכול הוא היה חולה. הם לא הבינו מה קרה. פתאום מחצות הלילה, הוא נהיה חולה? אבל, כן. אשריהם ישראל.

תראו איך תפילתם של־אבותינו, היתה נשמעת. בתמימות, ויראת שמים. מחצות הלילה – מאז שהתחילו את התפילה – הוא כבר התחיל להיות חולה. אביו של אבא מארי, סבי זצ"ל, היה האחראי על ענייני הציבור, ע"כ קראו לו בכדי לחלק את עשיית הקמת, לצורך האוכל של־אבלים. לא משנה.

העיקר, עוד לפני שנגמרה תפילת שחרית.

מסתברא כי כאשר אמרו את המלים 'וירא ישראל את מצרים מת', אותו השיך המיצר, מת. יצאה נשמתו, ניגף. אשריהם ישראל. אבא מארי לפעמים היה בוכה ואומר עם דמעות, איך

קהילה, שהיה אז, שמו הר"ר שלום חנש. הוא כתב עליו, שהיה 'בעל שיעור קומה, מגן וחומה'. תהי נשמתו – [אולי עדיף נפשו, כבמקרא [שמואל א' כ"ה, כ"ט] נֶפֶשׁ אֲדָנִי. איתמר] – צרורה בצרור החיים.

כנראה המדובר באביו של מחה"ס עצי הלבנון (יצ"ל בראשון לציון התשס"א) יעויין שם בתולדות המחבר דף ג', ובדברי חפץ גליון י"ט תשרי התשפ"ג דף ע"ג הערה א'.

כעת תשמעו. היגענו אל עניין 'שירת הים'. אקרא בפניכם, את לשונו המתוק.

אחר שתי רעות הללו, היהודים לא מְחָלוּ. אך עמדו והתפללו, מחצות לילה התחילו, הכל בדחילו ורחימו, עד שְׁאַחֲזָתֶם אַחִילּוּ.

מי שזוכר מה הפירוש 'אחזתם אחילו', זאת גמרא בברכות [דף ל"ב ע"א], 'זיחל משה את פני יי', תניא רבי אליעזר הגדול אומר, מלמד שעמד משה בתפילה לפני הקדוש ברוך הוא, עד שאחזתו אחילו. מאי אחילו? אמר רבי אלעזר, אש של עצמות. מאי אש של עצמות? אמר אביי, אִישְׁתָּא דְגַרְמִי. דהיינו, קדחת. מרוב הצער בתפילה, אחז אותו אש של עצמות.

כוונת אאמו"ר זצ"ל להשתמש בסגנון הזה – אחילו – בדרך מליצה. שהם אמרו את השירה בכוונה גדולה ובהתלהבות עצומה, שלהבת אש קודש.

שירת הים, אמרוה בקול רם, נשענו על צדקת משה אהרן ומרים. דהיינו, ותקח מרים הנביאה וגו', כפי שאנחנו אומרים תמיד בתפילת שחרית, לאחר שירת הים.

הדבר היה, בתפילת שחרית. הרי התחילו מחצות הלילה, עד שחרית, א"כ הם אמרו זאת בתפילה. רצוני לומר, כי זאת לא קבעו עצרת תפילה מיוחדת נפרדת וכמו שהיה במעשה שהבאנו בשיעור הקודם, אלא שבליילה מחצות, שהיא עת רצון, אמרו תהלים וסליחות, ואח"כ התפללו שחרית, ואז אמרו את שירת הים. ברעש ורגש כנהמת ים.

והשם יתברך הפיק רצונם ומְאֹוִים.

אבותינו היו מתפללים ותכף נענים. ואנחנו בפרט בדור שלנו, נשתנו העניינים.

ווכן שמעתי מפי מהר"י הלוי אלשיך זצוק"ל שאמר על עצמו, שבתים היו תפילותיו נענות, אבל כאן בארצנו הקדשה לא כל תפילותיו נענות ע"כ. ובודאי זהו מפני מצב הכלל, שהרי הוא עצמו לא השתנה. איתמר.

הכל תלוי באמונה וביראת שמים, בקדושה ובטהרה, בצניעות. התפילה שלהם היתה נשמעת, והם ראו אותות ומופתים. והשם ברוך הוא יזכנו, ותחזור עטרה לישנה.

בפעם אחת, 'גמרו' עם אותו רשע. לא היו צריכים להרבות באמירת 'זיושע' – זיידתו וישע – כמו בסיפור שהבאנו בשיעור הקודם.

הערה מהקהל: יש מכתב שהוא שלח אל הרב עמרם קורח, לגבי שתי מקואות הסמוכות זה לזה.

תגובת מרן שליט"א: נכון. יכול להיות שזה קשור לכך.

המשך בעניין ג' השבועות שהשביע הקב"ה את ישראל, ושיטת הקנאים לגבי הקמת המדינה, בירור האם ג' השבועות נאמרו בתורת הלכה, או רק אגדה. וביאור נפלא בכונת הרמב"ם באיגרת תימן כי שלמה השביע ב'דרך משל'.

הבאנו בס"ד [בשיעורים הקודמים] את הגמרא במסכת כתובות [דף קי"א ע"א], בעניין הפסוק [שיר השירים ב', ז'] 'הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצִבְאוֹת אוּ בְּאִילֹת הַשָּׂדֶה, אִם תַּעֲזְרוּ וְאִם תַּעֲזְרוּ אֶת הָאֵהָבָה עַד שֶׁתִּחַפֵּץ. שלש שבועות הללו, למה? אחת, שלא יעלו ישראל פְּחוּמָה. ואחת, שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל, שלא ימרדו באומות העולם. ואחת, שהשביע הקדוש ברוך הוא את אומות העולם, שלא ישתעבדו בהן בישראל יותר מדאי. ודיברנו – לרגל מצבנו כיום, נכנסנו מעניין לעניין – לגבי שיטת הקנאים, כי הקמת המדינה היא נגד שתי השבועות הראשונות הללו. ואמרנו, כי על רוב ככל גדולי ישראל, לא מקובלת השיטה הזאת. לא רק בדור שלנו, אלא גם בדורות שעברו. בעת, ברצוני לעמוד בס"ד על נקודה נוספת.

בספר 'דעות גדולי הפוסקים על שבועות הגלות' [דף 4] מובא כך, יש שכתבו שלא נכתבו דברי השבועות בגמרא בתורת הלכה, אלא בתורת אגדה, ואין בהם איסור שבועה ממש. ויש שחלקו עליהם, וכתבו שהשבועות נכתבו בתורת הלכה.

הוא מביא שם בפרוטרוט [בהערה ז'] את חילוקי הדעות, האם השבועות הללו, הן ממש דין, דהיינו הלכה. או לא. מביא מקורות, כגון מבעל מנחת אלעזר [מהדורא שיתאה סימן קי"א] הכותב, יתכן שהיא שבועה ממש. הוא מסתפק בכך. אולי הדבר כן. יתכן.

ועל כך הוא כותב, משמע עיקר דעתו, שאינה שבועה ממש.

אח"כ הוא מוסיף, וכ"כ במפורש רא"מ מגור במכתבי תורה [ע"י אברמוביץ, ת"א תשכ"ז] מכתב ו' עמ' ט"ו, שאינה שבועה ממש. וכן מבואר באבני נזר [יו"ד סי' תנ"ד אות מ', וסי' תנ"ז אות י"ד] ע"ש. (ועיי' להלן עוד מהאבני נזר). ולכן כ' הרש"י זיין בהסכמתו לקונטרס השבעתי אתכם, שהרבה ראשונים ואחרונים סוברים, שהשבועות אינן אלא אגדה [ע"י שם בפנים הקונטרס עמ' 35].

וכ"כ בספר ויאמר שמואל [גנוט, אלעד תשס"ח] סנ"ט ענף ג' אות ב' עמ' רנ"ב [נדפס גם בקובץ מאמרים ליהודים היתה אורה ושמחה, אדר ב' תשע"א], שכתב לו הגר"ח קנייבסקי (שליט"א) [זצ"ל], שאולי הטעם שהרמב"ם וטו"ש"ע השמיטו את השבועות, הוא משום שס"ל שהם דברי אגדה. וכ"ה במנחת אשר וייס ירושלים תשס"ז פרשת מסעי עמ' תס"ה, וכ"כ רמ"מ כשר ב'שנה בשנה' שנת תשל"ז עמ' 222 וכו'.

כמה וכמה דעות כך הוא מביא. הרי הרמב"ם והש"ע, אינם מביאים את זאת. בפרט הרמב"ם, זאת ראייה. לגבי הש"ע, אולי כי אינו כותב את ההלכות של ימות המשיח, אבל הרמב"ם הרי בהלכות מלכים, כתב את כל ענייני הגאולה, א"כ איך הרמב"ם משמיט את עניין שלושת השבועות הללו? כיצד אינו מעלה, דבר חשוב כזה?

קכ"ג [עמ' תקצ"א], וחוברת השבעתי אתכם עמ' 14 וכו'. הוא מביא כמה וכמה ספרים. והוא מביא גם מחידושי המלבי"ם, משהו דומה, שכתב בזה"ל, השבועות דכאן, כוונת חז"ל היא דלפי השכל והמוסר והאמת, מחוייבים לעשות כן, כאילו נשבעו בפרטי השבועות לקיים כן.

*

ישנה כאן נקודה מאד חשובה, וברצוני ללבן ולהאיר את הנושא הזה בעזרתו יתב'.

הרמב"ם כותב זאת, לקראת סוף איגרת תימן, ממש לפני החתימה. וזה לשונו שם, ואלה הדברים שקדמה הבטחתם על ידי הנביאים, שהודיעונו כמו שאמרתי לכם, שבקרוב לימות המשיח האמת, ירבו הטוענים והחושבים שכל אחד מהם משיח. אנשים יעמדו ויגידו, כי הם יביאו את הגאולה.

ולא תעמוד טענתם – דהיינו הטענה שלהם לא תחזיק – ולא תתאמת. ויאבדו הם, ויאבדו עמהם רבים. הם ייהרגו, וכל אלה שיצטרפו אתם ילכו לאבדון, כי עדיין לא הגיע זמן הגאולה.

ולפי שידע שלמה עליו השלום ברוח הקודש, שהאומה הזאת באורך זמן גלותה, תפצר להתנועע בלא עתה הראויה, ויאבדו בשביל זה, ויבואו עליהם צרות, והזהיר מלעשות זה.

והשביע האומה על דרך משל ואמר [שיר השירים ג, ה'] "השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ עכ"ל.

כך כתבו כמה גדולי תורה, ואביא בפניכם את לשונם. כי אם הדבר כפי הבנתם, ישנו כאן יסוד מאד גדול וחשוב.

בעל ציץ אליעזר וחלק עשירי, במילואים דף רמ"ט, הביא בהתחלה את האבני נזר – אשר הוא גופא כנראה לא ראה את דברי הרמב"ם באיגרת תימן, אלא רק את הגמרא. והוא בעצמו אומר – מסברא שלו – בזה"ל [כמובא בשו"ץ ציץ אליעזר שם], שאין בזה לא ציווי ולא אזהרה, אלא היה רק שבועה לשורש נשמותיהם

ולכאורה, נראה לי – לא ראיתי שמישהו הזכיר זאת – כי כך גם המאירי [בבית הבחירה במסכת כתובות שם] סובר. הוא מביא מהגמ' שם עניינים, אבל את זאת הוא משמיט. כיצד הוא מתעלם מכך? חיפשתי גם בכל יתר ספריו, והוא אינו מביא את זה. משמע כי הוא סובר, שהדבר איננו ממש 'הלכה'.

טוב, זהו ויכוח נוסף, אבל עכ"פ הדבר מאד מתקבל על הדעת.

*

ברם, ישנה כאן איזו 'מציאה', דבר מעניין. באיגרת תימן, אשר שם הרמב"ם כן מביא את העניין הזה, וישנם כאלה אשר נסתמכו על כך, כי הרמב"ם כותב שם שהשבועות הללו הם רק 'דרך משל'. הם קפצו על המציאה והסבירו, כי הנה הרמב"ם לשיטתו, מאחר והוא כתוב שזהו משל, לכן הוא לא הביא זאת בחיבורו. כך הם רצו להסביר זאת.

עניין זה הוא מביא [שם בעמ' 6] בזה"ל, ברמב"ם באגרת תימן, סמוך לסופה, ביאר את ענין הסכנה הקיימת בהשבעות למשיחי שקר. וכתב, שהיא כוונת שלמה המלך, ש"ציוה להישמר מזה (פי' מהתעוררות לא נכונה להיגאל). דהיינו משיחי השקר שקמו בעם ישראל, רוצים לעורר את הגאולה, וכבר שלמה המלך ראה זאת ברוח הקודש.

והשביע עליו על דרך המשל – וישנה גירסא, 'על צד המשל', או 'השביע את האומה על דרך משל'. לא משנה – ואמר השבעתי אתכם כו"ו.

והיינו, שאין זה שבועה ממש, אלא אזהרה שנמשלה לשבועה. כלומר, שנמסרה בצורה חמורה מאד כשבועה, והיא העצה אשר תצילנו ותקיימנו בגלות. ועיי' בזה בשו"ת ציץ אליעזר [חיי במילואים עמ' רמ"ט], אור המזרח כרך כ"ז חוברת א' [פ"ט] תשרי תשל"ח עמ' 27, ובכרך כ"א חוברת ב' [ע"ד] טבת תשל"ב עמ' 89–88, ברכת אמונה [גליקמן, חולון תשמ"ה] עמ' קפ"ו, שו"ת ברית אברהם סי' כ"א עמ' קע"א, מסורת משה – הוראותיו של רבי משה פיינשטיין [ירושלם תשע"ג] שער חמישי אות רמ"ג הערה

למעלה. דהיינו, את מי שלמה המלך השביע? וכי שלמה המלך אסף את כל ישראל, והשביע אותם, תישבעו ותענו אמן, תקבלו את השבועה? הוא רק כתב זאת, בשיר השירים. א"כ האבני נזר כותב הסבר, כי הכוונה לשורש הנשמות.

ואף אחר השבועה, אין עון על גוף האדם אם אינה מקיימה, כי גוף האדם לא קיבל השבועה. וגם על הנשמה, אין עונש אם הסיתה האדם לטוב, והגוף לא מקבל. אך עכ"פ נפסק הדיבוק שבין אדם לקונו. וכיון שנפסק הדיבוק, מסולק ממנו השגחת השי"ת מעליו, והוא הפקר כחיות השדה וכו'. והיינו דנקט קרא, בצבאות או באילות וכו'.

ועל פי זה מיישב האבני נזר, מדוע הרמב"ם וכל הפוסקים לא הביאו דין החמש שבועות שנשבעו ישראל, דזה אין עסק בהלכה. דבאמת האדם עצמו, כמו שהוא בגוף, לא נצטוה, רק שורש הנשמה למעלה. ואם האדם הולך בדרך טוב, הולך בדרך שמלמדנו הנשמה, ואין זה לימוד התורה רק לימוד הנשמה, ע"כ לא הביאו הפוסקים עיי"ש.

כך כותב האבני נזר, והדברים קצת מחודשים. ועל כל פנים, הוא מסכים כי אם לא יקיימו זאת, הם ייענשו.

והמעייין בגוף ספרו יראה, שהוא כותב שם כי אם הדבר יהיה ברשיון האומות, אזי אין בעיא. זהו מה שדיברנו בזמנו, כי היתה הסכמה של אומות, ואח"כ היתה 'הצהרת בלפור', א"כ מובן שאין בעיא של שבועות הללו, רק שבעל אבני נזר כבר לא היה חי אז. הוא כתב זאת לפני כן, 'אם יהיה רשיון של אומות', אולם בפועל – בימי חיו – הדבר לא היה, אלא רק יותר מאוחר. לכן הבאנו בס"ד, כי עכ"פ כך כתב בהדיא האור שמח, ועוד גדולים אחרים. ועוד נרחיב על כך בלנ"ד בשיעור נוסף. אבל בכל אופן, האבני נזר אומר את הכיוון העיקרי, ולדבריו זאת איננה הלכה, זאת לא עבירה. זאת הנקודה שלו.

בא הציץ אליעזר ואומר כך, ויש להעיר, דמצינו להרמב"ם שמבאר, שהשבועה הזאת היתה ע"י

שלמה המלך ע"ה (כמו שעלה על דעתו של האבני נזר שם, ודחה זאת מפני קושיותו, שהיה מהראוי שיאסוף שלמה כל ישראל שיקבלו עליהם השבועה, ולא מצינו כזאת) – דהיינו, הוא דוחה את דעת האבני נזר. לדבריו, בעצם גם האבני נזר חשב כך, ששלמה המלך השביע, אבל א"כ למה הוא לא אסף את כל ישראל, להשביע אותם על כך – והוא באיגרת תימן שלו בסופו שכתב בזה"ל, ואלה הדברים וכו'.

הוא מביא את דברי הרמב"ם האיגרת תימן, מה שהבאנו מקודם, וכותב בזה"ל, הרי שהרמב"ם ביאר, ששלמה המלך הוא שהשביע לישראל זאת השבועה, מפני שראה ברוח קדשו הצרות שיתעוררו על ישראל עיי"ז. ועוד מבאר, שהמכוון על תנועות משיחיות, וראה התוצאות המרות שיצאו באמת עיי"ז. וקושית האבני נזר, שהא לא אספם שיקבלו עליהם זאת השבועה, וא"כ אין חלות של שבועה, נראה לי דתירצה הרמב"ם בזכות לשונו, במה שכתב בלשון 'זה השביע את האומה דרך משל', ור"ל דבאמת אין זה שבועה בפועל, אלא הוא לשון שבועה דרך משל, ונושאת עליה יותר אופי של אזהרה חמורה מפני העתידות אם לא ישמעו מה שמצוה להם דרכי ההנהגה בימי גלותם. וזהו מה שמבקש הרמב"ם למקבלי איגרתו, שיואילו לקבל עליהם שבועתו, ולא יעירו את האהבה עד שתתפץ. הרמב"ם לא יכל להגיד, כי זאת 'הלכה' שאתם חייבים בה.

ומיושב לפי זה ממילא, מה שהרמב"ם לא הביא בספרו דין השבועות, מכיון שאין זה שבועות של ממש, אלא שבועות דרך משל ואזהרה.

*

גם הגר"מ פיינשטיין כך כתב, יותר נכון ככה כתבו בשמו בספר מסורת משה ודף תקצ"א, אות רמ"ג – אלו דברים שתלמידיו כתבו ממה ששמעו ממנו בע"פ.

הם מקדימים כמה דברים חשובים לפני כן, וכותבים בזה"ל, רבינו קרא בעיתון של חוגי הקנאים שכותבים, כדרכם, שחב"ד

שערי יצחק – השיעור השבועי

בזה"ל, עלי לציין דברי מקורבו – של החזו"א – הרב הגאון חיים גריינמן (שליט"א) [זצ"ל] – זה נכתב עוד בחייו – שלא כל הנאמר בשם החזו"א איש, בעל פה, אפשר להאמין בו שנאמר מפי החזו"א. כי לעומת אלו האומרים בשמו, שפסל יין שנגע בו 'איש מזרחי', שמעתי מתלמידיו אחרים, שלא נתן לדבר לשון הרע על אחד 'איש מזרחי'. ואמר, 'דבר נגד התנועה והשיטה, לא נגד האיש עצמו' (שמעתי מעד שמיעה ממש). וכדי לדעת דעת החזו"א, העיקר לעיין בכתביו ממש. אל תאמין לשמועות, כל מיני סיפורים. ואכמ"ל.

נחזור לדברי המסורת משה [פיינשטיין]. וחשב רבינו ואמר, שנדמה לו שבשיר השירים יש לרמב"ן פירוש על מושג זה, שלא יעלו בחומה, וכדאי לעיין שם.

אינני יודע בדיוק למה הוא מתכוון, אמנם ישנו פירוש חשוב על שיר השירים המיוחס אל הרמב"ן, אולם בעצם זה לא הוא, אלא רבו הר"ר עזרא. כתובים שם בנ"ד דברים, אבל אינני יודע האם הם נוגעים ממש אל העניין שלנו. אולם מאחר שהוא אומר, 'נדמה לי, א"כ זאת איננה שאלה. כמדומני מובאים שם דברים הקשורים לזה, אבל לא הפרט הזה.

העיקר הוא, מה שכתב שם בהערה [קכ"ג] הזה"ל, באיזה איגרת יש להרמב"ם פירוש, גם אמר לי, ששם מפרשו שזה בדרך משל. ותעיין שם. כך כתוב שם בהערה. א"כ יוצא שגם הוא הבין, מהאיגרת תימן, כי זהו משל.

צריכים כאן להבין, על מה מדברים, האם זאת שבועה או משל? זאת שבועה, או שאיננה שבועה? ישנו כאן איזה פירוש, שיש לכך 'חומר של שבועה'. נמשל לשבועה. הדברים נשמעים ונראים קצת כמושגים תמוהים.

ובכלל, ישנו כאן עוד משהו לא ברור. מי הוא שהשביע? הגמרא בכתובות אומרת, שהקב"ה השביע. והרמב"ם כאן באיגרת אומר, ששלמה המלך השביע. אם כן, מי בדיוק השביע? אבל את זאת, אפשר ליישב. לגבי שיר השירים, ידוע כי הגמרא במסכת שבועות [דף

אפיקורוסים, מצד שלא חוששים לענין של הג' שבועות, שלא לעלות בחומה וכדומה.

ואמר רבינו – הגר"מ פיינשטיין – שזו פליאה איך שאנשים משתמשים בשם 'אפיקורוס' כל כך בקלות. מה אתם קוראים להם כך? להגיד על אדם יהודי שהוא אפיקורוס, זהו אינו דבר פשוט. רח"ל.

הלא אם מישהו שומר המצוות, ושומר להשקפות שמוזכר שמעכבים, מה שייך לקרותו אפיקורוס בשביל דבר כזה? טוב, יש לך ויכוח איתו באיזה נושאים, אולם ישנן השקפות שמעכבים. מי נחשב יהודי, ומי יצא מכלל ישראל. יכול להיות שיהודי עושה עבירות, אבל הוא מאמין ב"ג העיקרים, אזי זהו כפי שהרמב"ם כתב בפיהמ"ש [סנהדרין], כי חובה לעשות איתו חסד וכו'. הוא לא יצא מכלל ישראל, למרות שהוא עושה עבירות אחרות. י"ג העיקרים, זהו מה שמעכב.

ובכלל, מה שייך לעשות עסק גדול על דבר כזה, שמוזכר רק בגמרא, בשו"ע לא מוזכר, ואפילו רוב הראשונים לא מזכירים אותו, רואים שאינו מעיקרי היהדות. ובכלל, זה דבר שאפשר לפרשו כמו שרוצים. המלה 'כמו שרוצים' מובן כי היא לאו דוקא, הכוונה שזהו דבר הניתן לפירושים, הוא אינו מוחלט שחור ע"ג לבן. ומה שייך לעשות אפיקורוס בשביל זה?

וגם על המזרחי – המזרחיסטים – שיש שקוראים להם אפיקורוסים, אי אפשר להגיד כך, דאינם עוברים על עיקרי היהדות, ואסור להשתמש כ"כ בקלות בשמות כאלו.

וכעת הוא נכנס, אל העניין של השבועות 'דרך משל', וכדלקמן.

ומאחר שהוא דיבר גם על אנשי המזרחי, צריך לדעת מהיכן צצה השמועה הזאת, וכנראה מפני שאומרים זאת בשם החזו"א, כי האנשים עם הדעות הפושרות, הם עושים את היין לייך נסך.

לבל יחסר המזג, אביא בפניכם את מה שכתוב על כך בפתחה לספר בית יחזקאל [חלק שני]

ל"ה ע"ב] אומרת, כי כל 'שלמה' שבשיר השירים, הוא קודש. הכוונה להקב"ה. 'מלך שהשלום שלו'. דהיינו, מי שכותב את שיר השירים, אם הוא כותב זאת על גויל או קלף בקדושה כמו ספר תורה, כמו בדורות הראשונים שהיו כותבים זאת על מגילה, וכיום עושים כך גם אותם ההולכים בשיטת הגר"א, אזי הוא צריך לכוון שזהו שם קודש. אינני יודע, האם הדבר מעכב.

בעצם, לא דייקתי. אין הנדון, האם השם הזה הוא קדוש, או לא קדוש. מותר למחוק אותו, זה לא שאסור למחוק, כי הוא כמו ה'כינויים' רחום וחנון וכו', שמותר למחוקם. אבל נפקא מינה, למי שנשבע בשם הזה, וכדלקמן.

וזאת 'הלכה' ממש, לא רק מדרש ואגדה. שכן פסק הרמב"ם בהלכות יסודי התורה נסוף פרק ששין, כי כל שלמה שבשיר השירים זה קודש, חוץ מאחד, 'האלף לך שלמה', שהוא חול. וכדלקמן.

שאלה מהקהל: צריך לקדש?

תשובת מרן שליט"א: אינני יודע, האם חובה לקדש. נראה כי זהו כמו מי שכותב את פיתום הקטורת, שאין חובה לקדש את השמות. הוא יכול לכוון, שזה קודש, ומסתברא שהדבר יוסיף לכך קדושה, אבל אם הוא לא קידש זה לא מעכב. וכמו כן, מותר למחוק אותו. ישנה דעה שאסור למחוק, אבל הרא"ש דוחה אותה. הרא"ש מביא את דברי רבי מצליח, הסובר שזה לא נמחק, אבל הוא אומר כי זאת טעות, וכן מותר למחוק.

זאת בעצם גמרא מפורשת, והרמב"ם פוסק זאת להלכה ולמעשה.

וז"ל הרמב"ם [שם בהלכה ט'], כל השמות האמורים באברהם, קודש. אף זה שנאמר, 'אדני אם נא מצאתי חן', הרי הוא קודש. כל השמות האמורים בלוט, חול וכו'.

כל שלמה האמור בשיר השירים, קודש, והרי הוא כשאר הכינויים, חוץ מזה 'האלף לך שלמה'.

אומר הכסף משנה בזה"ל, דעת רבינו לומר, דכשאמרו דשלמה האמור בשה"ש, ומלך מלכיא שבדניאל, הם קודש, לא אמרו לענין שאין נמחקים, אלא הרי הם כשאר הכינויים לכל דבריהם. ונאמר דהו קודש, שאם השביע את העדים בהם וכפרו, חייבים. זהו שם השם. 'שיר השירים אשר לשלמה', אם אתה משביע אותו בשם הזה, אזי הוא נשבע בשם ה'. 'מלך שהשלום שלו'. בשיר השירים, 'שלמה' היינו הקב"ה.

זהו דבר אחד.

דבר שני, הרמב"ם ועוד כמה גדולים – וישנם לכך ראיות גם מדברי חז"ל בש"ס במדרשים – כי דברים שדוד המלך כתב בתהלים, ושלמה המלך בספר שיר השירים ומשלי וקהלת, זה נחשב שהקב"ה אמר אותם, כי הם נאמרו ברוח הקודש. עד כדי כך, שהרמב"ם כותב בפיהמ"ש במסכת ברכות ופרק שלישי משנה ה"ז, בנוסחאות המדוייקות, בזה"ל, 'השם אמר, וַיִּרְאוּ אִתּוֹ שָׁמַשׁ וְלִפְנֵי יְרֵחַ דֹּדַר דְּוָרִים וְתַהֲלִים ע"ב, ה"ז. לכאורה, מה הפירוש 'השם אמר'? הרי דוד המלך אמר זאת? אלא התשובה, כי זאת ה' אמר, ה' שם לו את המלים הללו בפיו, א"כ זהו השם. א"כ זאת אינה שאלה, כי שלמה והקב"ה זה היינו הך. מבחינה זאת, אין שאלה. וכבר הרחבנו על כך בס"ד, וכן בנפלאות מתורתך הפטרת ויקרא על פסוק תהילתי יספרו.

אולם נראה לענ"ד, במחילת כבוד תורתם הרמה, הם אמנם גדולים בתורה, ברם חושבני כי בהבנת הרמב"ם בנ"ד, הם לא ירדו לסוף דעתו.

הרמב"ם לא נתכוון להגיד, שהשבועה הזאת היא משל. השבועה היא שבועה. אלא, ששלמה אמר אותה 'בדרך משל'. דהיינו, הוא אומר כך, 'השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות וגו' אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ'. איזו 'אהבה'? האהבה הזאת, היא משל. הרי כל שיר השירים, החתן הוא הקב"ה, וכנסת ישראל היא הכלה. כל דברי החיבה, שביין עם ישראל להקב"ה, זהו משל.

שערי יצחק – השיעור השבועי

יוצא כי אי משום הא, לא איריא. מה שכן יכול להיות, שהרמב"ם אחר-כך חזר בו, וע"כ הוא לא הביא זאת בחיבורו. הרי האיגרת תימן, נכתבה מעיקרא. וישנם שם כמה דברים, שהוא לא הביא אותם בחיבורו.

מצד מ"ש באיגרת תימן, כי זהו משל, זאת איננה שאלה, כמו שביארנו בס"ד. אבל מדוע בסופו של דבר, הרמב"ם לא פסק זאת במשנ"ת? יכול להיות, כי כאשר הוא הגיע למשנ"ת, הוא חזר בו וסבר שאינה הלכה, אלא אגדה. או מטעם אחר. כפי שזכורני כי ישנם כמה דברים, שהוא חזר בו ממ"ש באיגרת תימן, וכמו שמצוי בשאר הספרים.

מה שאני זוכר כעת, זהו דבר אחד, כי הוא כותב באיגרת תימן, שהמשיח צריך להיות דוקא מזרע שלמה בן דוד. ובספרו משנה תורה, הוא אינו כותב זאת כלל, אלא כתב בסתם ובהלכות מלכים פרק י"א הל"א בזה"ל, המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד לישנה לממשלה הראשונה וכו'.

ובהלכה ד' כתב, ואם יעמוד מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה', הרי זה בחזקת שהוא משית.

וכבר הרגישו בכך ב'מקורות וציונים' אשר במהדורת הר"ש פרנקל, והם כותבים כי בספר המצוות ובאיגרת תימן וגם בפיהמ"ש הוא כתב, שיהיה מזרע שלמה. הרמב"ם הדגיש שם זאת. אך במשנה תורה, דבר זה 'נעלם'. לא כתב פרט חשוב זה לדעתו.

מהי כוונת הרמב"ם, במה שכתב 'מזרע שלמה'? התשובה היא, שהרי לדוד המלך, היה את שלמה, וגם את נתן. ועוד בניס. אם אתם זוכרים, דיברנו על כך בזמנו ובשיעור מוצש"ק תולדות ומוצש"ק ויצא שנת התש"פ, לגבי המלים בשיר בוא לשלום חתן וכו', צור תהלה לשמו, יראך את נעמו. אז תהא כשלמה, או כאחיו נתן. לשלמה המלך, היה גם את 'אחיו נתן'. לכן הרמב"ם הדגיש שם, כי המשיח יהיה 'מזרע

והרמב"ם עצמו כותב זאת בהדיא, בהלכות תשובה [פרק עשירין]. הוא מדבר שם, לגבי מצות אהבת ה'. וזה לשונו [בהלכה ג'], וכיצד היא האהבה הראויה? הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה מאוד, עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה', ונמצא שוגה בה תמיד, כאילו חולה חולי האהבה, שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שוגה בה תמיד בין בשבתו בין בקומו, בין בשעה שהוא אוכל ושותה.

יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו, שוגים בה תמיד, כמו שציונו 'בכל לבבך ובכל נפשך'.

وهוא ששלמה אמר דרך משל, 'כי חולת אהבה אני'. וכל שיר השירים, משל הוא לענין זה. והרמב"ם כותב עוד בסגנון הזה גם במורה חלק ג' בפרק ל"ג (שתי פעמים, באמצע ולקראת הסוף) נ"א ונ"ד.

אסכך, כאשר הרמב"ם אומר, ששלמה המלך ע"ה השביע את האומה 'בדרך משל', או 'על צד המשל' – כפי שישנה גירסא, הוא אמר זאת בדרך משל. כי מה הוא אומר? 'אם תעירו ועם תעוררו את האהבה'. איזו אהבה?

זהו משל. הכוונה היא, את הגאולה, את חיבת הקב"ה לכלל עם ישראל, לקרב אותם אליו, שיבוא משיח צדקנו ושיבנה בית המקדש. זה ה'משל'. השבועה עצמה היא אמיתית, רק שהוא אמר את זאת בדרך של משל. מה השבעת? 'את האהבה, עד שתחפץ'. עד שיתעורר הרצון העליון לכך, לא בכח.

נראה לי כי ברור ופשוט, שזהו מה שהרמב"ם נתכוון. ומשום מה, הם לא נחתו לכוונתו. וכך מדוייק ממה שהוא כותב, 'הוא השביע את האומה על דרך משל', לא שהשבועה היא המשל.

[פירוש מעכ"ת בזה אמיתי, וכך הבנתי מעיקרא, שהרי לא שייך לומר שהשבועה עצמה משל, כי לאיזו מטרה בא משל זה, ומה הוא הנמשל. הוספת ידידנו הרה"ג איתמר חיים כהן שליט"א].

שלמה! הסברנו אז, מה איכפת לך? כי להבדיל, אצל הנצרים, משיח השקר הממזר שלהם, ישו שר"י, הוא מזרע נתן. הרמב"ם רצה לשלול טעות זאת. הרחבנו על כך בזמנו. אבל במשנה תורה, הרמב"ם לא כתב זאת. שמע מינה כנראה שהוא חזר בו. הוא לא קבע בכך מסמרות. כנראה הוא מצא איזו ראיה שכנגד. אם כן גם בנ"ד, כנראה הוא חזר בו.

הערה מהקהל: או כמו האבני נזר.

תשובת מרן שליט"א: אולי יכול להיות. עכ"פ שערי תירוצים לא ננעלו.

[בעניין זה שאמרנו כי הרמב"ם חזר בו בחיבורו ממה שכתב באיגרת תימן, הוסיף כאן ידידנו הרה"ג אח"כ שליט"א לבאר העניין בזה"ל, כי סברת האומרים שהאיגרת קדמה לחיבור, נראית נכונה. ויש גם בן סייעתא לזה ממה שבספר המצוות ובאיגרת תימן ובפירוש המשנה כתב הרמב"ם שהמשיח מזרע שלמה, ובחיבורו חזר בו וכתב שהוא מבית דוד, כמו שהביא מעכ"ת. ואם חיבורו קדם לאיגרת, נמצא שחזר בו פעמיים, וזה דבר רחוק עכ"ל. ויישר חיליה לאורייתא.]

הערות נוספות על דברי ראש ישיבת אור אלחנן שליט"א, ישנה תשובה לשאלה למה היתה השואה, ולגבי החילוניים בזמנינו אם הם נחשבים כתינוקות שנשבו.

הבאנו [בשיעור מוצש"ק וירא התשפ"ד] מדברי ראש ישיבת אור אלחנן שבירושלם עיקו"ת, זהו הרה"ג חיים אריה חדש שליט"א, בעלון ידברי חיזוק לרגל המצב, וברצוני להעיר כעת בס"ד עוד כמה דברים, על מה שכתוב שם.

הוא כותב בזה"ל, נקודה שלישית.

רבים שואלים כיצד יתכן שדוקא אחרי תקופה של ימים נוראים וחג הסוכות, שבה התקרבו כולנו אל הקב"ה, שבנו בתשובה, הרבינו בתפילה ותחנונים, ובסוף התקופה הגיע היום הגדול והמיוחד שמיני עצרת, שאמרו עליו חז"ל 'אני ואתם נשמח ביחד', דוקא ביום זה קיבלנו סטירת לחי נוראה כזו.

אין תשובה לשאלה זו, כי אין שאלה בכלל. אין אנו אמורים להבין את חשבונות הבורא יתברך, ואין אנו מסוגלים לכך כלל. השכל האנושי מוגבל מאד. וכן נאמר בפסוק 'כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממשבותיכם'. מחשבות הבורא יתברך, הן סוג אחר של מחשבה, שהשכל האנושי לא נוצר כלל באופן שיוכל לקלוט ולהבין משהו מהם.

האם מישהו יכול להבין מדוע באה השואה הנוראה.

האם יכולים אנו להבין למה פרצה מלחמה נוראה ביום הכיפורים לפני חמישים שנה.

אנו יודעים בבירור שיש סיבה לכל דבר, אבל אנו מבינים שאין לנו שום דרך להבין מהי הסיבה, ואין אנו אמורים כלל להבין את הסיבה לשום דבר. השכל ניתן לנו כדי להבין את התורה, זה תפקידו, ולזה הוא מסוגל. אין הוא בנוי כלל להבין את דרכי הנהגת הבורא בעולמו.

מה שכן יכולים אנו להבין בשכלנו הקט, שאם קרו מאורעות כאלו אחרי חודש שלם, שבו רבבות יהודים בכל רחבי העולם, התפללו ושבו בתשובה והתקרבו אל הקב"ה, ואח"כ קיימו את מצוות חג סוכות מתוך שמחה, אין ספק שהעבודה העצומה של עם ישראל בחודש זה, הצילה אותנו מדברים חמורים יותר. ואולי זו הסיבה שהבורא ברחמיו סובב את המאורעות דוקא ליום שמחת תורה, כדי שהזכיות של כל החודש יעמדו לנו שלא יהיה מצב הרבה יותר חמור.

זהו מה שהוא כותב, ונתחיל מן הסוף.

לגבי מה שהוא אומר, כי בזכות זאת ניצלנו, כיון שהיה יכול להיות הרבה יותר גרוע, הדבר אכן נכון. אבל אם זהו רק זה, כיון שישנם לנו הרבה זכיות, וכי הדבר היה חייב להיות דוקא בשמיני עצרת? ואם זה יהיה יום אחד אח"כ?

וכי אז כל הזכיות כבר נעלמו? למה דוקא ביום הזה, שמיני עצרת?

אם זה בגלל שיש לנו הרבה זכיות, היה יכול הקב"ה לחכות עוד יום. למה דוקא ביום שמיני

שערי יצחק – השיעור השבועי

מלחמה זו היתה הגורם הראשון והעיקרי לתנועת התשובה שהתפתחה אחר כך. אנשים חיפשו תשובות אחרי ראו שאין על מי לסמוך.

נו, א"כ הוא בעצמו מסביר את הטעם, למה פרצה מלחמת יום הכיפורים.

לגבי השואה, חשוב לחדד את הדברים. אביא בפניכם מה שכתב הגרא"מ שך זצ"ל, בספר בזאת אני בוטח ועמ' צ'. הובא בספר מוסר אירועי התקופה, דף ל"ו.

תשמעו את לשונו. הצעירים לא יודעים, כי מתוך ששה מליון היהודים שהיו ברוסיה לפני המלחמה, כמה ישיבות היו?

מתי מספר. מעט מאוד. וילנא, עיר יהודית, היו בה סך הכל שתיים או שלוש ישיבות. שמעתם? בעיר וילנא, העיר של הגר"א, לשעבר היא היתה עיר מלאה תורה בימים ההם. ולפני השואה, היתה ירידה עצומה. החפץ חיים היה צריך לבוא לעשות חיזוק, לעניין טהרת המשפחה. לדרוש בפני הנשים שמה. זאת אני מוסיף, הגרא"מ שך לא אמר את זה.

כמו כן בעיר קובנא היתה ישיבה, והבחורים שלמדו בה באו מהישובים בסביבה, לא מהעיר עצמה.

היכן היו כל אלפי הבחורים? הם התחנכו בגמנסיה הרוסית. ההשכלה הייתה ללא רחם בבחורי ישראל. עד שנתמלאה הסאה.

כאן, בבתי הספר החילוניים מתחנכים אלפי ילדים יהודיים. האם הם יודעים משהו מיהדות? ומה יהיה עם הדור הבא. האם הילדים שלהם ידעו, מי זה משה רבינו ע"ה? הרי אלו שלומדים היום בבתי הספר הממלכתיים, לא יודעים מי זה משה רבינו, ומי זה אברהם אבינו. ואחרי עשרים שנה, גם יהיה אותו דבר. אז גם יהיה ח"ו נתמלאה הסאה.

הכלל ידוע. היכן שהיהודים התקרבו לתרבות האירופית בארצות החפשיות, ובמקום שהתקרבו להשכלה (כגון אנגליה וגרמניה), שם גברה האנטשמיות. באסיה, לא היתה אנטשמיות, משום שהיהודים שם היו רחוקים מהשכלה ותרבות חפשית. ע"כ דברי הרב שך, גאון ומנהיג הדור.

עצרת, שזהו יום הדין מצד אחד, ומצד שני שמחת תורה שלנו, אז 'נהפך לאבל מחולנו'. וכי הדבר אנו מראה, כי ישנו כאן עונש?

ולגבי מה שהוא אומר, כי אף אחד אינו יכול להבין למה באה השואה. צע"ג מדוע אף אחד לא יכול להבין? והרי כבר הבאנו ובשיעור מוצש"ק נח התשפ"ד את החזו"א, שאמר כי שרפו נשמות הילדים בבתי הספר, לכן נשרפו בתאי הגאזים, בעוה"ר.

כמרכן לגבי מה שהוא שואל, למה פרצה מלחמת יום הכיפורים לפני חמשים שנה, תמוה. שהרי הוא בעצמו עונה על כך תשובה, בהמשך דבריו. וז"ל, במשך השנים שעברו מאז שהוקמה המדינה, היו כאן שתי מלחמות מרכזיות, שהשפיעו על כל המצב של כלל ישראל. מלחמת ששת הימים, ומלחמת יום כיפור. לפני מלחמת ששת הימים, שררה בארץ אורה נוראה של פחד. היתה תקופה שנקראה 'תקופת ההמתנה'. ישבו וציפו למלחמה העתידה לפרוץ. הערבים הצהירו הצהרות מלאות גאווה ורהב. הכריזו כי בתוך כמה ימים יזרקו את כל היהודים לים. הפחד היה נורא, וישראל שבורי לב הרבו בתפילה ומעשים טובים. ואז פרצה המלחמה, והיתה ישועה עצומה עם ניסים מופלאים בתוך ששה ימים. שיחררו את הכותל וירושלים העתיקה וכו'.

אחרי המלחמה, פרחה בארץ הרגשת גאווה שאין כמותה. דיברו על 'הצבא הישראלי הבלתי מנוצח'. הסיסמה היתה 'ישראל בטח בצה"ל'. – אני זוכר שהיו מתרברבים אז שיכולים הם לנצח אפילו את רוסיה, ברית המועצות. יב"ן – במשך כמה שנים הסתובבו מנופחים מגאווה, ואז פרצה באופן פתאומי המלחמה הנוראה הנקראת מלחמת יום כיפור, שהיתה כשלון נורא של הצבא.

רק בנסים וברחמי שמים, לא נגמרה מלחמה זו בהשמדה כללית של יושבי הארץ. אחרי מלחמה זו, התפתח משבר גדול מאד בציבור הישראלי. הבטחון בצה"ל נשבר לגמרי.

כעת תשמעו מה שאומר בנדון זה הגה"צ אביגדור מילר – אני מביא בפניכם רק דוגמאות – שהיה משגיח בישיבה בארצה"ב, בספרו תורת אביגדור [פרשת נח התשפ"ד, עמ' ה'–ו.]. הוא כותב דברים הרבה יותר ברורים, מאשר הגרא"מ שך דלעיל. עניינים חדים ונוקבים עד חדרי הלב, בזה"ל, למרבה הצער, גם החרדים לדבר ה' חוששים לפתוח את הפה. אף אחד אינו מוכן לומר את האמת הפשוטה, שהשואה היתה מבול, שהביא עלינו ה' מפני חטאינו. היהודים באירופה, למדו לשנוא אידישקייט. לא כולם, אבל היו כל כך הרבה מהם, שזה הפך לגל של שנאת התורה.

יש ספר שנקרא 'פנקס חובאשאב', שמתאר את העיירה חובאשאב שבאירופה. בספר יש תמונה שצולמה בשנות השלושים, שבה נראית תהלוכה ברחובות העיירה, שבה התושבים היהודים נושאים שלט ארוך, ארכו כאורך הרחוב, שעליו נכתב: "נידער מיט דער קלירקליזם" – "בוז לקלירקליזם".

'קלירקליזם' הכוונה הרבנים, מוסד הרבנות. אתם שומעים? שלט גדול הפרוס בגאון ברחובותיה של עיירה יהודית, הקורא: "בוז לרבנות". "בוז לשומרי התורה".

במלים אחרות, בוז לתורה, בוז להקב"ה. וכך זה היה בכל מקום.

האם אתם מבינים, איזו ירידה רוחנית היתה אז אצל האשכנזים?

בהמשך הוא מביא כך, "היהודים באירופה, הכריזו מלחמה נגד ה'" – כך התבטא הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל. "וכעת ה' הכריז מלחמה נגדם. לכן הוא שולח נגדם את צבאותיו". כך אמר ר' אלחנן, על הצורך ימ"ש.

ר' אלחנן ידע על הישיבות הקדושות. הוא ידע יותר טוב מכם, שהיו תלמידי חכמים גדולים וצדיקי עליון באירופה. אבל הוא גם ידע, שבני הישיבות ורבניהם, היוו טיפה מן הים של יהדות אירופה, ולא היה מי שישמע להם.

אין הכוונה שכולם היו מחללי שבת. אך גם אצל אלו ששמרו שבת, כשרות וכל שאר

מצוות התורה, ליבם כבר לא היה שלם עם דרכם של ראשי הישיבות, דרך התורה הקדושה.

ילדיהם, הם שהובילו את המחנה. אני זוכר כיצד היינו יושבים ומזמרים זמירות שבת, אבל הקולות שלנו, טבעו בקולותיהם של הנערים והנערות – אלה הציוניסטים – שהתכונו לעלות לארץ ישראל. הם הבעירו מדורות בשבת קודש.

הוא מספר זאת על עצמו, אנחנו שרים זמירות שבת, והם עושים אז מדורות. אוי ואבוי.

אכלו נבילות וטריפות, והשליכו מאחורי גווס את כל יהדותם. היה זה דור חדש, והם התכונו להתיישב בארץ ישראל. אה! יישוב הארץ! עלייה!

זה מה שהיה חשוב להם. שבת – לא חשוב. תפילין – לא חשוב. מקוה – לא חשוב.

ובעיירה באירופה, נשארו הזקנים, ללא דור ההמשך. אז למרות שהם המשיכו לשיר זמירות שבת, ליבם היה עם בניהם. שמעתם? אפילו הזקנים, לא היו בדעה של יראת שמים. כך הוא טבעם של הורים – כשהבנים עוזבים את התורה, ההורים מאבדים את התלהבותם לתורה.

עם ישראל באירופה, הפסיק לשמור שבת. הוא הפסיק להניח תפילין. הוא הפסיק הכל. היה באירופה מרד גדול נגד ה' יתברך, הם התקלקלו יותר ויותר, עד שלבסוף אמר הקב"ה, "די! אני הולך לשים לזה קץ".

אבל, יהודים לא מעוניינים לדבר על כך. מהי הסיבה שאינכם שומעים את הדברים האלה? למה היהודים אינם מעוניינים להגיד זאת? כי זהו נושא לא פופולרי, וממילא אנשים אינם לומדים את הלכת.

כל אלו שנרצחו בשואה, נהרגו ללא הועיל. כי אף אחד אינו לומד מזה דבר. אף אחד אינו משתנה, כתוצאה מכך. רבים מביין ניצולי השואה, אלו שהיו במחנות וחוו את כל הזוועות, לא למדו דבר ממה שהם עברו.

שערי יצחק – השיעור השבועי

הדבר נודע להם, אולם הם לא רוצים. ברם, גם אני נגיד כי כיון שהוא כבר נתחנך והתרגל כך, משפחתו ובסביבה שלו הם ככה, נחשבים תינוקות שנשבו. אבל לא אלה הרשעים אשר נלחמים נגד שומרי התורה. נגד הדת. זה לא שהוא סתם אינו שומר תורה ומצוות, עושה עבירות לתיאבון. מי שעושה להכעיס, מי שנלחם כנגד שומרי התורה, הם בודאי לא בגדר תינוקות שנשבו.

מכתב מהר"ב דבליצקי הי"ו כי גם הם נהגו בתקיעות בשופר בעת צרה, וכן התייחסות לגבי הטענה כי באותה מסיבה שבה אירע הטבח בדרום הארץ היה עבודה זרה, ואם פסל הבודהה אינו ע"ז.

קיבלתי מכתב נוסף, מידידנו הרב בצלאל דבליצקי הי"ו, נכדו של הרב הגאון שריה דבליצקי זצ"ל, בו כתב אלי בזה"ל, שמעתי שהרב שליט"א עורך בשיעור שלא תוקעים בשעת צרה ככתוב והרעותם על הצר וכו', ושלא שמע מי שנוהג כן.

אמרתי בזמנו בשיעור [מוצ"ש"ק נח התשפ"ד], כי רק אצל התימנים תוקעים בשופר, ולא אצל עדות אחרות.

על כך הוא כותב, ובכן, במדרשו של מר סבי זצ"ל נהגו לתקוע שנים הרבה, מצרה לצרה ומפקידה לפקידה. וכמובן שגם עתה תוקעים ומריעים שם. סבי כתב גם קונטרס קטן בענין, ומצ"ב.

ישר כוחו. ואכן הדבר נכון. כבר נתברר לי אח"כ, ממקורות אחרים, וגם בפסקי תשובות [בסי' תקע"ו] מובא, כי ישנם אשר תוקעים כיום בשופר. ומובן כי הדבר הוא בעדות אחרות.

וראיתי גם כי הגר"מ שטרנבוך שליט"א כתב [בהלכות והנהגות פרשת נח התשפ"ד] בזה"ל, בימי המלחמה העולמית, לא תקענו בשופרות, כיון שהצרה לא היתה בארץ הקודש.

הרי אחד התירוצים הוא, כי זאת איננה 'מלחמה בארצכם'. תוקעים רק אם זאת המלחמה בארץ ישראל, והמלחמה העולמית לא היתה בא"י.

והוא אמנם נזהר ומסיים כך, אכן, אין מי שיעיז פניו לטעון, שהוא מבין את כל הסיבות שהביאו לשואה. ובודאי שאני לא אעשה כן. אינני אומר, כי זאת היא הסיבה היחידה, ואין עוד סיבות אחרות. חס ושלום שאומר דבר כזה! יכול להיות שישנן סיבות נוספות, אינני יכול להגיד לך, להחליט. אני לא נביא.

אבל אני בהחלט מבין, שזהו אחד ההיבטים של מה שאירע לעם ישראל. אין כל ספק, שהשואה כללה בתוכה, תשלום גמול לכל אלו שמרדו בה' באלימות ובארסיות.

אילו לא באה השואה, והם היו ממשיכים הלאה בדרכם, אין ספק שהתוצאות היו גרועות מכפי שניתן להעלות על הדעת. אין כל ספק שזוהי אחת הסיבות.

אסבן, למה טוען הרב חדש שליט"א, כי אף אחד לא מבין למה באה השואה?

*

בהמשך הוא – הרב חדש שליט"א – מביא, נקודה שביעית.

מהו היחס הנכון של בני התורה אל הלוחמים בעת בשדה הקרב.

פשוט וברור ואין צריך לפרש, שחובתנו להרבות בתפילה לשלום ולהצלחתם. ועלינו להשתדל להרגיש ולהשתתף בצער ובקושי העובר עליהם וכו'. הבאנו כבר את זאת [שם].

ואף אלו שאינם שומרי תורה ומצוות, הינם בגדר אחים טועים ואהובים, שהרי אינם רשעים אלא בגדר תינוקות שנשבו, כהוראת החזו"א זצ"ל, ועלינו להתפלל לשלום ולרצות בטובתם. ומלבד זאת, רבים מאד מן הלוחמים הם שומרי תורה ומצוות.

להגיד כי החילונים ובפרט כיום הם 'תינוקות שנשבו', כפי שהחזו"א כתב כך בזמנו, הדבר אינו כ"כ פשוט. הרבה גדולים מפקפקים בכך, וטוענים כי בזמנינו, שישנו קשר חזק בין כל העולם, הם לא כמו תינוק שנשבה, אשר נמצא באיזה חור נידח, שלא גדל ולא שמע על היהדות, ופתאום נודע לו כאשר הוא גדל. כיום בכל מקום שומעים על היהדות, הם יודעים.

וא"כ בארץ ישראל, שכבר נהגו ביישוב הישן לתקוע בעת צרה, שמתאספים להתפלל, ולפני אמירת י"ג מדות תוקעים תשר"ת, ולאחר מכן אומרים י"ג מדות.

הדבר כאן מדוייק. לא תוקעים בזמן אמירת י"ג מדות, אלא לפני אמירת י"ג מדות. כמו שהערנו שעדיף לא לתקוע אז, כדי לכוון במלים עצמן.

אין שום יסוד לבטל המ"ע, עכ"פ כשיש גזירה על רוב ישראל ועי' משנ"ב סימן תקע"ו סק"א, ומצוה להריע בשופר.

הרב בצלאל דבליצקי הי"ו שלח אלי את הקונטרס 'עננו בקול', וראיתי שם שמובא כך, הנה מהנתבאר מהספרים, נראה שבאר"י היו תקופות תקופות בענין התקיעות בעת צרת גשמים או שאר צרות. המחזיק ברכה להחיד"א בסי' תקע"ו כותב, דהאידינא לא נהגי בזה בירושלים.

ולעומת זה, יש לנו עדות ברורה ממנהג צפת משנת התקכ"ד, מרב נוסע אחד תייר מחו"ל, הרב שמחה ב"ר יהושע מולאזין, שתייר אז בארץ, ובספרו אהבת ציון ודורש ציון הוא מתאר את מנהגי הארץ, ובפרט מנהגי צפת, ואלו דבריו בענין תיאור תעניות הגשמים שראה אז שם, הבאתי דבריו בהקדמה לספה"ק פלגי מים, וגם בהערה 110 שם, ואעתיק פה וז"ל, ויהי בעת ההיא, הגיע ר"ח כסליו ולא ירדו גשמים וכו' וגזרו תענית על הציבור, והתפלל הש"ץ הקבוע וכו' והתוקע בשופר אצלו לימינו וכשקרא הש"ץ ויעבור ה' והעם התפללו י"ג מידות, והתוקע מתקיע תשר"ת תש"ת תר"ת. לגבי מה שאמרנו קודם, נראה אולי כאן שזה הפוך, קודם אמרו י"ג מדות, ואח"כ תקעו.

ותחילה כשתקע, ואני לא שמעתי זה מעולם ולא הורגלתי וכו', ובכל י"ג מידות תקעו וכו' ע"כ. הוא התפלא על כך שתוקעים.

הנה העיד הרב הנ"ל, שבחו"ל לא שמע מעולם שיתקעו בשופר. אבל בארה"ק בצפת, הנה העיד על המנהג שנהגו כן. ובספר שבילי דוד זילברשטיין אר"ח סי' תקע"ו כתב דבזמנו לפני יותר ממאה שנה, גם כן כבר נהגו כן בזה.

וכן המנהג מאז בעיה"ק ירושלים ת"ו שבכל צרה וצרה שלא תבוא על הציבור, תוקעים בשופר באמירת י"ג מידות וכו'. וכ"ה בספר בטוב ירושלים להגה"צ ר' בן ציון ידלר זצ"ל במהדו"ח תשס"ו עמ' שנה. ובשו"ת ישכיל עבדי ח"ו ריש סי' ח'. וציץ אליעזר חי"א סי' ט"ז סוף סק"ב. ותשובות והנהגות ח"ד סי' קכ"ז.

ונתבאר איפוא, שכל הטעמים שנתנו ע"י הפוסקים ז"ל למה לא נהגו בזה, הנה רוב הטעמים לא שייכים בארה"ק, וע"כ צריכים בעת צרה לתקוע. ומקיימים מ"ע לדעת הרמב"ם ודעימיה.

וכן אנחנו נוהגים, שתוקעים כל יום במנין שלנו, עד שתעבור הצרה. וביום ב' וה' שאנחנו אומרים וידוי וי"ג מידות לפני והוא רחום, תוקעים אז. ובימי אגד"ו כשאומרים מזמור תהלים וי"ג מידות לאחר התפילה, תוקעים אז.

הוא כותב, כי למעשה, כן לנהוג זאת. רואים כי גם אצל האשכנזים, ישנו את מנהג הזה של תקיעה, אבל מובן שזה לא בכל הקהילות, אלא חלקם. העיקר שהדברים יהיו ברורים, שלא נתלה בהם בוקי סריקי.

ומכל מקום יש הבלדל, כי אצלינו יש חידוש שתוקעים אז בהרבה שופרות יחד, וזה כמובן מחריד ומעורר ביותר.

זאת נקודה אחת.

*

נקודה שנייה נוספת, שמעורר הרב בצלאל דבליצקי הי"ו, בזה"ל, עוד שמעתי שהרב דיבר על עבודה זרה שהיה שם באותה מסיבה. מה שהיה שם במושב של-שמאלנים, דיברנו על הפסל [בודדה], ועל כל מיני דברים נוספים.

הוא כותב כך, אין לי שום הבנה ושום ידיעה, אני רק מעתיק מה שקבלתי במייל לפני שבוע מהגה"צ סובר הרזים - זאת מליצה מן הפסוק [תהלים כ"ט, ה'] שְׁבֵר אַרְזִים. סובר הרזים היינו, אדם המתעסק להבין ולהסביר את סודות התורה - ר' יוסף ספינר (הוא הגבר הוקם על להעתיק את כל כתבי רמח"ל הגנוזים שי"ל ע"י ר' חיים פרילדנדר, וכיום הוא המו"ל של

שערי יצחק – השיעור השבועי

כשמש שלא היה שם שמץ ע"ז – ולא מעשה עגל, לצערנו הם כדין תינוק שנשבה. כך גם הוא אוחז.

ואפילו אם נלך לחומרא – שיש בזה חשש או אביזרייהו של ע"ז, אצלם היה בלי יודעין בכלל מנושא של בודהיזם, ויש נחיצות גדול לכבוד נשמות קדושות וטהורות אלו שנהרגו, אך ורק שהם מעם ישראל מאמינים בני מאמינים – להוריד מעליהם הכתם והפגם הנורא שחידשו נביאי דורנו – שכרגיל מוצאים על כל צרה שלא תבוא – את האשמים "מבחוי" למחננו. כך הוא כותב. ויישר חיליה לאורייתא.

כמובן, קל וחומר שגם אני הקטן אינני יודע להגיד, האם הדבר נכון או לא נכון, אבל נראה לי כי כל העניין הזה כיום, בדור שלנו, אנחנו מאד 'למדנים' ומאד מדקדקים, לגבי השאלה מה זאת ע"ז, ומה אינה ע"ז. כל מיני פלפולים וכו'. כפי שדיברו לגבי הפאות הנכריות, תקרובת השערות עבודה זרה, עשו בזה כל מיני חקירות וכו' כדי להכשיר את השרץ בק"נ טעמים.

באופן שטחי, רואים בודאי כי זאת ע"ז, אולם הם מתחילים להביא, לא, מה הם בדיוק מתכוונים, וצריך לבדוק וכו'. ולבסוף, טיהרו את השרץ. רואים במפורש, כי הכל מסביב הוא ע"ז, ומחפשים בכל זאת איזה חילוק, כאילו אותם משוקצים מבינים ומעמיקים ב'לומדות' הזאת, חילוקים דקים ומפותלים.

למשל, אני רואה כי ישנם כאלה הכותבים כך, לגבי הרבה דברים כאלה שבזמנינו. כגון, מוח אחד, 12 צעדים, תלת מימד. ולצערנו הדבר נכנס הרבה בציבור החרדי, הרבה רבנים ורבניות ועלונים וכו', מכניסים כל מיני דברים של ע"ז. אפילו בדיקור הסיני, נתברר כי הדבר קשור לע"ז.

מישהו – אחד מידידנו – אמר לי, כי יש לבן שלו איזו מחלה, רח"ל. ואמרו לו, תראה, ישנן איזה טיפות, שתקח כך וכך. כאשר הוא שאל, מה הן הטיפות האלה? ענו לו, כי זהו ממש טבעי. טיפות. שאל מישהו מומחה, את ידידנו

כתבי רמ"ד ואלי מכת"י) – זהו ספר חשוב מאד, זכינו בדורנו לכתבים של הרמ"ד ואלי, ביאור עצום על התנ"ך, עלפי הסוד. אור חדש. ואני מעתיק את דבריו בלי שום שינוי.

מצוה לפרסם – להוריד שמץ ע"ז מאחינו בני ישראל הי"ד – נא לשלחו הלאה לידידים ולאתרים ברשת.

הוא טוען, כי זאת אינה עבודה זרה. אל תבלבלו את המוח, כי הפסל הזה הוא אינו עבודה זרה.

לאור הקשקוש והעיוות הנורא שמצאו יודעי דבר' על הטבח הנורא, במסיבה שהיתה בשבת שמחת תורה – "בגלל" פסל בודהה שהיה שם ברקע, פניתי לידידי ורעי ת"ח מופלג בנו"נ ובר דעת – בנו"ן זהו ר"ת, בנ'גלה ו'נסתר – הרב יהונתן גארב, המתמצא גם בנושאים אלו להבדיל, וזה אשר השיב לי:

לא ידעתי, שנוסף גם זה לבדלי הקשים שאנשים נאחזים בהם, במקום לשתוק כמו ההיא הנכונה של רעי איוב.

ישנה שאלה גדולה כמה פסלי הבודהה הוא בגדר ע"ז. שכן בודאי במערב היום – אך גם במקור במידה לא מבוטלת – לא רואים בו אל (לפי מסורת אחת הוא אמר מפורשות שאינו אל) וממילא לא שונה מפסל 'האדם החושב' של הפסל רודאן שראיתי במוזיאון בפריז. אגב, גם ... (מגדולי המקובלים בדורנו) מבדיל בין הינדואיזם לבודהיזם, ולא רואה בבודהיזם משום ע"ז, כי הם בעצם מחוברים ל'איין' [מושג בקבלה וחסידות]. לפחות כך אמר לי פעם בשיחה.

בכל מקרה בהקשר של תרבות המסיבות, הדבר מסמל רגיעה או שחרור, וקשה לי להאמין שהיו שם אפילו שני אנשים שיודעים דבר של ממש על בודהיזם לכאן או לכאן.

בקיצור, הוא אומר כי זאת אינה ע"ז. גם אם היה שם, הם לא יודעים מה הם עושים. זה סתם קשקושים.

אמר השולח: יש מקום להרחיב ולהאריך בנושא זה, ואין כאן מקומו ושעתו. וברור

הרב יהודה גרינברג שליט"א, ואמר לו כי הטיפות האלה אינן טיפות סתם טבעיות, כמו שזה נראה לך בעת. לפני כן, הם צריכים להעביר זאת דרך איזה מקום, אליל, ולהגיד כל מיני דברים. אתה אמנם מקבל טיפות, אולם אינך יודע באיזה שלבים טמאים זה עבר.

בקיצור, לצערינו נכנסו הרבה דברים אלינו מע"ז, וכיון שהדור שלנו כ"כ מפותח ומשוכלל, הם מערבבים זאת עם כל מיני מושגים מדעיים. וכאשר באים אצל כמה רבנים, ושואלים אותם, הרבנים מבררים האם אלו דברים טבעיים, ושומעים כל מיני מושגים הקשורים למדע, זה נראה טבעי, והם עונים כי הדבר מותר. אבל מי שנמצא ממש בתוך העניינים, יודע כי מעוותים את המושגים הטבעיים המדעיים, והשורש האמיתי של דבר הוא מע"ז. מי שיעיין בחוברות של הרב יהודה גרינברג, שהוא מומחה גדול לנושא הזה, יש לו כמה חוברות שהוציא לאור, יראה כי זהו ממש פלא עצום, איך הדור שלנו נופל בדברים האלה, ולצערינו גם גדולים וטובים. כמרכן כל העניין של המטוטלת, והרבה דברים מהסגנון הזה, שנתברר כי הם קשורים לע"ז.

למסקנא צריכים לדעת, לא להתפתות לכל מיני טיפולים כאלה, אפילו שעושים אותם אנשים יראי שמים, תלמידי חכמים. ואפילו שישנם להם היתרים כביכול, מרבנים אשר הכשירו זאת מחוסר ידיעה. הם לא הבינו, על מה הם נותנים הכשר.

למשל, אקרא לכם מן המובא בספר 'מאמר משמרת הקודש' [דף 55] שנודמן לי.

'מח-אחד', לפי הגדרתם של יוצרים שיטה זו, היא דרך של רפואה והשקפה בחיים, שמטרתו "לשלב את הגוף עם המח ורוח".

מה שייך רוחניות, אצל שיטה שבאה מגויים? לפי כתביהם באחד האתרים הרשמיים שלהם, שיטת "מח-אחד" מבוססת בשיטות "קניזולוגיה המעשית" ו"נגיעה למען הבריאות", ששתיהן שיטות שמבוססות "ברפואה סינית".

המחדש העיקרי של מח-אחד, היה מדריך לשיטת "קניסולוגיה המעשית", והוא כותב שהוא ביסס מח-אחד ב"קניסולוגיה המעשית". ובכן, יסוד הראשון של מח-אחד הוא "קניסולוגיה המעשית". יסוד השני של מח-אחד, היא שיטת "נגיעה למען הבריאות", ושיטה זו אינה אפילו לבוש של עבודה זרה, הוא גופה של עבודה זרה, דהיינו דת "טאו-איזם".

ועוד, כתוב בהדיא באתר הרשמי של "נגיעה למען הבריאות", שהם בנו את שיטתם של רפואה עם הידיים, על דוגמת ישו הנצרי ימ"ש, שהיה מרפא עם ידיו. וגם זה כתוב באתר הרשמי של מח-אחד, שביססו שיטת מח-אחד ב"נגיעה למען הבריאות".

יש להוסיף כאן, שאפילו על כריכת הספר "נגיעה למען הבריאות" מבחוק, יש תמונה של היד המרפא של הפסל הנקרא "בודהא". לפי דבריהם, הסימן של היד של בודהא, הוא הסמל של "שיטת נגיעה למען הבריאות".

כידוע שדת העבודה זרה "בודהאיזם", היא אחד מהדתות הכי נפוצות במזרח הרחוק, שעובדים לפסל של בודהא. ולפי דת ה"בודהאיזם", אפשר לרפא חולים עם הידיים, שמזיזים ומסדרים את כח את כח ה"פראנה" ("ציי" - ענערגי) שיש באדם.

הם אומרים, כי זאת 'אנרגיה', ונראה כי לכאורה אלו דברים טבעיים, אולם נתברר שזהו רק חלק מן העניין. מצרפים כמה וכמה דברים, אולם בסה"כ הנשמה של-עניין, הוא טומאה, רחמנא ליצלן.

השיטה העיקרית של מח-אחד, הוא בדיקת ההתנגדות ללחץ על השרירים. והם טוענים, שאפשר לעשות בדיקת שריר אפילו על ידי אדם אמצעי, למשל המטפל אוחו את יד האמא, והאמא נוגעת בילד, אפילו שהילד ישן. והנה ביררנו וביררנו, שאין שום מקור בטבע כלל, לשיטה זו של בדיקת שרירים. וגם יש להוסיף, שהמחדשים של מח-אחד אפילו בעצמם לא טוענים שהם רופאים, פסיכיאטרים או אפילו פסיכולוגים.

שערי יצחק – השיעור השבועי

'קבוץ רעים' סמוך לגבול העזתי, התקבצו ובאו אלפי פורקי עול לפסטיבל שכל כולו חילול שבת וחג המוני, ג"ע בפרהסיא, ועבודה זרה להכעיס – כאשר במרכז הציבו פסל רח"ל, ועם רמקולים מחרישי אזניים שהידם נשמע היטב עד מעבר לגבול העזתי, הוללו והתפלשו בטומאות ותועבות כגרועים שבאומות רח"ל.

ושם במקום התועבה הנורא והמגדף הזה, בתוככי פלטין של מלך – ארץ הקודש והמקדש, היה מקום הטבח והחטופים הגדול ביותר!

אזי אם יש כאן שאלה, זה לא 'היכן היה הקב"ה?' כי אם שאלתו של מרן החפץ חיים, "כלום אפשר הדבר, שלא יאונה להם כל און, הלא התורה אמרה בפירוש, וחרה אף וגו'?" כלום אפשר הדבר, שלא יבואו על 'שכרם' עבור מעשי סדום ועמורה נוראים ומגונים אלו? ומקרא מפורש הוא בתורתנו הק' זלא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה'. 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו', וחרה אף י"י בכם וגו' ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה. היש פלא בכך שאזהרת התורה"ק מתקיימת?

ומאידך חפפה שמירה עליונה מופלאה על שומרי שבת והמאמינים בה, כאשר מתוך עשרות הישובים הקרובים לגבול בהם נעשה טבח נורא ואכזרי מאין כמוהו, שני ישובים סמוכים שומרי שבת שגם הם נמצאו בתכניות הרצת, אליהם לא הגיעו המרצחים הארורים. כך גם לעיר נתיבות ולמושב תפרת, המרצחים לא נכנסו.

גם בעיר אופקים, שמה ערכו טבח גדול, הם פסחו על בתי הכנסת הסמוכים, שהיו באותה העת בעיצומם של דריקודים והשמחה עם התורה"ק, ונתגלה לעין כל – גם בדורנו דור של הסתר פנים כה קשה – יד ה' והתגלות ההשגחה המופלאה לשומרי מצוותיו.

בודאי שכולנו בצער גדול על כך שכ"כ הרבה יהודים נלקחו מהעולם ללא שזכו לשוב אליו ית' בתשובה, וגם השכינה הק' בצער גדול על כך, אך עלינו להתבונן על הדברים כפי שכותב ה'כתב סופר' [עה"פ אז ישיר. שמות ט"ו, א']

תנועת ה"ניו עייג" – יש כנופיה עולמית בשם ה"ניו עייג", שאחת מן המטרות שלהן היא להעביר את היהודים מדת קונם רח"ל. אחד מכלי זינם של כנופיה זו, הוא הפצת ענערגי רפואות בעולם החרדי. חיפוש באינטרנט מוכיח קשר הדוק, בין רפואות אלו, לתנועה המסיתה זאת.

כנראה הציבור החרדי, כיון שאין לו קשר עם המכשירים הללו, הוא אינו יכול לבדוק זאת, ולהיווכח. אבל סה"כ אתה רואה, כי מביאים לך כל מיני דברים, אשר לא היו מקובלים. ישנם כיום אפי' הרצאות, ומביאים אנשים חרדים האומרים כי הכל הוא כשר, זה מסונן, ומביאים מאמרי חז"ל, חלקי דברים, או נותנים להם פירוש מעוות, וכביכול נותנים לכך הכשר.

רוב רובם של טיפולים אלו, נקראים "ניו עייג טיפולים". בתנועה הרעה הזאת מאמינים, שעל ידי זה שיהודים הולכים למטפלים אלו, יכנסו לתוך נפשם של היהודים רוחות זרות, דהיינו היסודות של רפואה סינית, שהרפואה בא מתיקון כחות האלילים צ"י ויאן ויאנג, ולא מהשם יתברך שמו חלילה וכו'.

צריכים לדעת, כי הדברים הללו הם מסוכנים. ברוך ה', לא חסרות דרכים אחרות כשרות, שאפשר להתרפא בהן. והדברים עוד ארוכים.

הערה מהקהל: אבל עכ"פ זה לא כמו שיש חושבים כי הם השתחוו שם לפסל הזה. לא עבדו לו, ולא כלום. זה סתם היה מוצג לקישוט. תשובת מרן שליט"א: אבל איך מסוגלים יהודים להיות במסיבה פסולה כזאת. פסל, צריכים להתרחק לפחות כמלוא עיניו. זה מה שגרם חרוךאף. חוץ מחילול שבת ויום טוב בפרהסיא וכו'.

בעת קיבלתי עלון קול החינוך [מספר 171 מרחשון התשפ"ד], וראיתי שם דף ב' וג' דברים מזעזעים וחשובים כדלקמן.

העובדות הן, כי בעיצומו של חג שמחת תורה, כאשר רבבות עמך בית ישראל בכל רחבי העולם, התייחדו רקדו ושמחו עם התורה הק', להבדיל אלף הבדלות, באחד מקיבוצי החושך,

וז"ל, איתא במגילה [דף י:] ביקשו מלאכי השרת לומר שירה. אמר הקב"ה, מעשי ידי טובעים בים, ואתם אומרים שירה? וצריך להבין, איך אמרו ישראל שירה? ונראה לי, הנה בודאי עצב לפני ה' באבוד הרשעים, כי מ"מ מעשי ידיו הם. כמו אב שמייסר בנו שמרד בו, מ"מ צר לו שרע הוא וצריך להעבירו מעל פניו, אבל כשעייזו שאר הבנים מטיבים דרכם ולוקחים מוסר, יש לאב שמחה בזה. כי רעה זו, הטבה היא לאחרים. וכן באבוד רשעים, אם אחרים ילמדו מזה ויכירו את ה' וייראו מלפניו ולא יזידון לעשות כאלו, אז יש שמחה לפני ה' באבוד הרשעים, כי נודע ה' משפט עשה עכ"ל. אלו הם הדברים אשר עלינו לשנן לעצמינו וללמדם לצאצאינו, שכל הדברים הכתובים בתורה הם אמת ויציב ועל כרחך יתקיימו במילואן, וכפי שהבאנו מהגה"ק רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל עה"פ ולא תקיא הארץ אותם בטמאכם אותה, שכתב, "אינני בא לא לברך ולא לקלל. אלא כיון שכתובים הדברים בתורה, על כרחך יתקיימו". להחדיר בלבם הרך של צאצאינו, שבאם מקיימים מצוות ה', מקבלים שכר בזה ובבא. ובאם חלילה עוברים על רצונו, ענוש ניענש, כדי שייראו מלפניו, ואי אפשר זה בלא זה. ובאם רח"ל אירע מה שאירע, הרי שעלינו לקחת מוסר לדעת ולהפנים כי נודע י"י משפט עשה'.

ובחסדי ורחמי השי"ת על יראיו ושומרי מצוותיו בפעם הזאת ניצלו המוני שומרי תורה באופן פלאי מאד, ובודאי גם זאת במטרה לעורר את ליבנו להתחזק בתורה ויראת שמים ובין אדם לחבירו.

ולא כאותם רפוסי מת, שמפלפלים בפלפולי הבל ורעות רוח, שסיבה פלונית או אלמונית הם שהביאו האסון, ומתכחשים לגילוי יד ה' הנורא והמבהיל שאירע לנגד כל העולם כולו. עד כאן.

השם ברוך הוא ישמור עמו ונחלתו, פִּי לֹא יִטֵּשׁ יְיָ עִמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב וְתִהְיֶינָה צִדָּה, יִידָה, בַּעֲזוֹתָהּ יוֹשִׁיעֵנו תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים בְּקִרְוֹב בְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ אָמֵן.

בשבת החוברת מאת הרה"ג משה רצאבי שליט"א בדבר השימוש ברכבת הקלה.

ברוך ה' זכינו שיצאה לאור ממש כעת התשובה בעניין הרבת הקלה, בני הרה"ג משה הי"ו זכה ללבן טוב את כל העניין הזה. חלק גדול מן העניין של 'שבתות לקדשנו', היה לגבי חילול שב"ק, מה שהתחיל בשמיני עצרת שחל בשבת. צריכים לפייס את השבת. והרכבת הקלה, היה לפני כן. אלו כמה וכמה דברים.

חשוב מאד הדבר הזה, לעשות כמו מְחָאָה – מה שאנחנו יכולים – ולהתרחק עד שיעבור השיעור של 'בכדי שייעשה', הזמן של עשיית הרכבת, לכל הפחות מה שאנחנו יכולים, להראות כי אנחנו חוששים ומשתדלים לכבודה של שבת קדשנו. ב"ה הרב משה הי"ו ישב על מדוכה זו, ללבן את הנושא מכל הפוסקים, כל דבר הדק היטב.

ישנו שם נושא, שהוא לא הספיק משוסדמה להכניס אותו, אבל הוא נודע לנו מידידנו הרב אהרן אהרוני הי"ו, מהמתפללים החשובים פה בבית מדרשנו פעולת צדיק, ומהמשתתפים הקבועים בשיעור. ביקשתי מהרב משה, להוסיף ולחדד כמה דברים, וזהו אחד מן הדברים, לא להשאיר דברים סתומים, אשר אינם ברורים. שיהיו תשובות ברורות.

בדף ג' בחוברת כתוב, כי יש אומרים שלא יכולים להפסיק את המכונה הזאת, מכונה גדולה. מי פתי יאמין לזה. התפלאתי על זאת, מכונה שא"א להפסיקה בשב"ק?

הרב אהרן אהרוני, בירר עם המהנדס שעשה זאת, מהו בדיוק העניין הזה. ונתברר, כי זאת חצי אמת. זה לא שאי אפשר להפסיק את המכונה בשבת, אלא שאם יפסיקו אותה בשבת, ישנה סכנה שתהיה קריסה במקום שזה מגיע. המכונה הזאת עובדת כך, משתמשים בחול שהיא חופרת קדימה, בשביל היציקה, לעשות את הבניין מאחורה. זאת מכונה משוכללת, שעושה כמה וכמה פעולות בבת אחת. אם יפסיקו אותה, המקום שאליו היא הגיעה עלול לקרוס, מקום החפירה עלול

הודעה חשובה!

שיעור זה הוקלד עפ"י שמיעה בעיקר, נערך והגה לפי הבנת העורך.

השיעור היה לנגד עיני מרן שליט"א קודם הוצאתו, הוסיף עניינים וציין מקורות, שיפר ותיקן דברים רבים, אולם מפאת העומס הרב המונח על כתפיו, נבצר ממנו לעבור הגהה מדוקדקת, להאיר ולהעיר בהרחבה כבשיעורים שעברו.

לאור האמור, בכל ספק או שאלה המתעוררת למעיין בשיעור זה, יש לו לברר היטב את הדבר להלכה ולמעשה אצל מרן שליט"א. הערות ותיקונים יתקבלו ברצון.

"מנויים לחיים"

ניתן לעשות מנוי חדשי (בהו"ק או בכ"א), לקבלת חוברות "שערי יצחק" מדי חודש לביתכם דרך הדואר. פרטים בטלפון: 050-4140741.

לשקוע. לכן לטענתם הם חייבים להמשיך, כיון שישנה סכנה רח"ל.

אבל בסדר, מה עושים יהודים? מגדרים את המקום הזה, שלא יעברו שמה, ולא תהיה סכנה. זאת איננה סיבה, שבשביל כך יחללו שבת. אם ישנה סכנה, אולי המקום הזה יקרום, היכן שהמכונה הגיעה, אזי שיגדרו את המקום הזה.

א"כ הם רק מצאו להם תירוץ, אבל לאמיתו של דבר, אין כאן איזה צד להיתר, שכביכול המכונה הזאת חייבת לעבוד בשבת, ובלי זה אי אפשר לעבוד. הדבר אינו נכון. אם היו רוצים, היה אפשר למצוא סידור.

בכל אופן, כבר אמרנו בזמנו, מי שיכול להחמיר לכל הפחות עד א' שבט, וכל-שכן עד א' אדר, תבוא עליו ברכה. כמו שאמרנו, וסימנך זה הדרך צלח רכב על דבר אמת. שמאז הדבר יהיה מותר. זאת כלפי המחבר.

ואני רואה ב"ה, כי הצטרפו לכך, בבחינת גדול המעשה יותר מן העושה, עמותת נתיבות מהרי"ץ של הרב יאיר תאם, ב"ה, שהוציאו זאת לאור, במסגרת פעולותיהם. ב"ה אני רואה, הם 'נולדו' רק לפני זמן קצר, וב"ה הם כבר עושים הרבה הרבה דברים שפעלו. את הכולל להוצאת כתבי רבותינו, דברי חפץ, ועוד כמה וכמה פרטים הכתובים בסוף.

גם ידידנו הרב יאיר שרפי, מאחוזת חריש, שהם בסה"כ רק ארבע שנים, וב"ה אשריהם ישראל, שהם פועלים גדולות ונצורות, הכולל שמה, ולחזק שם את הקהילה. איך אומרים, הלואי שיהיו עוד כמותם, ירבו כמותם בישראל. אנשים הפועלים להרים את קרן התורה, אשריהם ואשרי חלקם.

יהי שלום בחילם ושלוחה בארמנותם, וירבו כמותם בישראל. אבי"ר.